

Az alábbi írás szabadon hivatkozható, változatlan formában és kizárólag ingyenesen korlátozás nélkül terjeszthető, megosztható, közzé tehető. Kiragadott részletei kizárólag a szerző engedélyével közölhetők.

A jogszabályi hivatkozások alapjául az egyes jogszabályok 2015. május 31-én hatályos állapota szolgált.

A szerzőről: Magyar-hittanár szakos tanár, köznevelési szakértő, jelenleg a Nagykőrösi Kossuth Lajos Általános Iskola igazgatóhelyettese, korábban minisztériumi tisztviselő és igazgató is volt. A Nemzeti Pedagógus Kar országos elnökségének tagja. Elérhetősége: szakalferencpal@gmail.com

Szakál Ferenc Pál

Mit, és mennyit kell dolgoznia egy tanárnak?

Amikor én nyolcadikos voltam, minden második fiú autószerelő akart lenni. Gyanítom, nem csupán a férfiak hagyományos autószeretete motiválta őket, hanem a szakma akkori hangulata, presztízse is, magáról az elvégzendő munkáról pedig vajmi keveset tudtak. Úgy tíz éve volt egy időszak, amikor a hatodikos kislányok közül feltűnően sokan közölték nagyon határozottan, hogy márpedig ha törik, ha szakad, könyvelőnek mennek. Hogy mit és mennyit dolgozik egy könyvelő, azt nem tudták, de azt látták, hogy az egyik igen nézett sorozatban van egy lány, aki könyvelő, szép ruhákban jár, és már egészen kora délután a presszóban üldögél, de ott van egészen késő délelőtt is.

Lehet így szemlélni az egyes szakmákat, és meg is tesszük gyakran, általában hozzátéve: „Milyen jó neki, mert...” Hát lássunk néhány ilyet:

- Milyen jó a házi orvosnak, bejön napi négy órát rendelni, felírja mindig ugyanazt a 4-5 gyógyszert, aztán megy is haza...
- Milyen jó a gazdának, beül a 30 milliós traktorába, szánt egyet a jó levegőn, télen meg csak üldögél a jó meleg szobában, és siránkozik az állami támogatásért...
- Milyen jó a rendőrnek, tuti a kocsija, az egyenruha, a fegyver, az állás, és még meg se büntetik soha...
- Milyen jó a fodrásznak, egész nap szól a zene, kedvesen csacsog a vendégekkel, és még jattot is kap...
- Milyen jó az idegenvezetőnek, csak viszi körbe a csoportokat, és elmondja ugyanazt a szöveget, amit már visszafelé is tud...
- Milyen jó a színésznek, lenyomja a színházban a napi előadását, délig alszik, délután próbál egy kicsit, nyáron meg nincs is színház, és még ismert is, meg díjakat is osztogatnak...
- Milyen jó a hivatalnoknak, csak ül egy kényelmes asztalnál, egész nap netezik, és időnként kávéfőz...
- Milyen jó az útépítőnek, legalább napi négy órában a lapátot támasztja...
- Milyen jó a sportolónak, menő sportcuccokban jár, azt csinálja, amit más hobbiként a szabadidejében, bejárja a világot, és mindezért még fizetést is kap...
- Milyen jó a politikusnak, fölveszi a nagy pénzeket, mondja a jó kis szövegeit, aztán nem csinál semmit...

És végül:

- Milyen jó a tanárnak, csak megtartja azt a napi 4-5 óráját, amire már készülnie se kell, mert már rég tudja az anyagot, aztán húz haza, hétvégén és szünetekben szabad, és ugye ott van a nyári szünet is... Aztán meg sír mindig, hogy kevés a pénze, pedig fele annyit se dolgozik, mint más, és ahogy az eredmények mutatják, még azt is rosszul...

Na ezt az utolsót kapom én meg elég sokszor, nem ritkán közvetlen környezetemből, akár rokonoktól is. (Már aki ezek közül nem pedagógus...) Gyanítom, hogy a fent említett

szakmák képviselői hasonlóan hosszú tanulmányban tudnák kifejtetni, hogy mennyire nem igaz az, amit ezek a nagyon leegyszerűsített mondatok állítanak róluk. Hát pont így van elegendő nekem is ebből a dologból, ráadásul az ágazati irányítás és az oktatáspolitikai szintjén is állandó téma, hogy mennyit dolgoznak a pedagógusok, ezért határoztam el, hogy végre egyszer összeírom mi is a mi dolgunk, és mostantól ezt adom a kezébe mindenkinek, akitől a fenti mondatot hallok.

Pedagógus vagy tanár?

Szakmánk gyakori póza a „Nem vagyok pedagógus, én tanár vagyok” stílus. Az alább következő számítások miatt sem fölösleges, ha tisztába teszünk pár dolgot, annál is inkább, mert azt szeretném, ha a tényleg nem pedagógusok is értenék ezt az egészetet.

A címben szereplő két szó – ellentétben a sajtó gyakran alkalmazott helytelen gyakorlatával – nem szinonimája egymásnak.

A pedagógus egy tág fogalom, beletartozik mindenki, aki az intézményesített nevelés-oktatás rendszerében tevékenykedik. A pedagógus munkaköröket jelenleg a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.) 3. melléklete sorolja fel, van egy pár: óvodapedagógus, tanító, tanár, középiskolai tanár, tanár a szakmai elméleti oktatásban, szakmai tanár, szakoktató, gyakorlati oktató, tanár művészeti iskolában, kollégiumi nevelőtanár, könyvtárostánító vagy könyvtárostánár, óvoda- vagy iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus, szociálpedagógus, konduktor, logopédus, gyógypedagógus, nemzetiségi óvodapedagógus, nemzetiségi tanító, nemzetiségi nyelven tanító tanár, nemzetiségi nyelvtanár.

A tanár tehát egy a nagyon sok rokon szakma közül, ami mind valamilyen pedagógus, de még tanárból is sokféle van. Kicsit olyan a dolog – bár minden hasonlat sántít – mint az orvosoknál, persze, mind orvos, de bárki el tudja képzelni, hogy mekkora különbség van pl. a gyerekorvos és a sebész, vagy utóbbin belül a szívsebész és az agysebész munkája között. Amennyit egy agysebész tudna kezdeni egy szívbillentyű-cserével, kb. annyit tud kezdeni egy tanár egy elsős osztállyal.

A különböző pedagógusok tehát egymással rokon, gyakran egy intézménytípuson belül jelen levő, de egymástól sok tekintetben különböző szakmákat művelnek. És ahogy feléjük sok előítélet irányul, egymással szemben is sok ilyet táplálnak. Csak néhány az érdekesség kedvéért a teljesség igénye nélkül (persze ezek mind sarkított, eltúlzott példák, aki szakmabeli olvassa, az nyilván kivétel, soha ilyet nem mondott és nem gondolt...):

- A tanítók meg vannak győződve róla, hogy ők remekül végzik a munkájukat, mindazt a fejlődést, amit ők elérnek, a felsős tanárok teszik tönkre.
- Persze ők is mutatnak lefelé, úgy tartják, hogy az óvoda semmit nem csinál, mert óriási különbségekkel érkeznek a gyerekek elsőbe.
- A tanárok meg vannak győződve arról, hogy a tanítók csak babusgatják a gyerekeket, miközben nem tanítják meg őket írni-olvasni-számolni, a gyerekek 0 tudással jönnek a felsőbe.
- A középiskolai tanárok ugyanezt tartják általában az általános iskoláról, továbbá hogy az általános iskolai pedagógusok fele annyit se dolgoznak mint ők, és nincs tétje a munkájuknak, hiszen nem kell érettségire vagy szakmai vizsgára készíteniük a gyerekeket.
- Ezzel szemben az általános iskolai tanárok úgy tartják, hogy a középiskolai tanároknak sokkal könnyebb dolguk van, mert nem kell a gyerekek motiválásával bajlódniuk, ergo fele annyit dolgoznak, mint ők.
- A 6-8 évfolyamos gimnáziumokban tanító tanárok meg vannak róla győződve, hogy igazi tanulás-tanítás csak náluk folyik.

- Az általános iskolában tanítók ezért persze neheztelnek rájuk, és azt mondják, hogy persze, hiszen minden évben elviszik tőlük a legjobb tanulókat.
- Az állami iskolák pedagógusai szerint az egyháziak szegregálnak és több pénzük van.
- Az egyháziak szerint csak ők törődnek igazán a leszakadókkal, az államiak nem nevelnek, és amúgy nekik van több pénzük.
- Általában a másik óvodának/iskolának mindig több pénze van, és mindig kevesebbet kell ott dolgozni.
- A gyógypedagógusok szerint a tanítók/tanárok csak a tehetséggondozással foglalkoznak, és tönkreteszik a fejlesztésre szoruló gyerekeket.
- A tanítók/tanárok szerint a gyógypedagógusoknak könnyű, próbálnák csak meg 30 fős osztályokban.
- Bárhogy is van, a legjobb az igazgatónak és a helyettesnek, ő aztán még órákat is alig tart, csak üldögél egész nap az irodában, amíg mások a zsúfolt tanáriban nyomorognak.

Nem folytatom, gondolom minden szakmának megvannak a maga belső ellentétei és előítéletei, amiket persze mindenki tagad kifelé, de egy üldögélünkésoroljukabajunkat-jellegű beszélgetésben mindig előjönnek. A valóságalapjuk, jogosságuk semmivel sem több, mint az előbb említett „de jó a...” kezdetű állításoké.

Nekem a magam részéről van egy „sima” főiskolán szerzett tanári végzettségem (ez a 90-es években kb. azt jelentette, hogy ugyanazt tanultam, mint egyetemen, csak nem 5, hanem 4 év alatt), vagyis egyszerűsítve általános iskolai tanár vagyok, de van középiskolai tanári végzettségem is (ehhez főiskola után még 3 évet kellett egyetemen tanulnom). Utóbbiból viszont gyakorlatom nincs, így hiába vagyok másfél évtizede a szakmában, pl. az érettségiről nem tudok sokkal többet, mint a kedvenc cukrászom. Ennek megfelelően, ha arról akarok írni, hogy mit és mennyit dolgozik egy pedagógus, én csak arról a pedagógusról tudok írni, amit saját tapasztalat révén ismerek, vagyis az általános iskola felső tagozatán tanító tanárról. Ennél is maradok, de biztatom a pedagógus szakma más ágát művelő kollégáimat, hogy végezzenek hasonló számításokat a maguk területén is. Csak könyörgöm, összehasonlítást ne! Ha esetleg valakit elkapna az ilyen kísértés, olvassa újra az előző felsorolást!

A módszer

Nem én találtam fel a meleg vizet, sok ilyen felmérés, számítás készült már. Természetesen mindet vitatják is, nyilván az enyémet is fogják. A felmérések leggyakoribb módszere az időmérleges felmérés: Választunk egy reprezentatívnak nevezhető mintát, és a felmérésben részt vevő pedagógusok meghatározott ideig táblázatban vezetik, hogy mit és mennyit dolgoztak. Ebből aztán lehet összesítéseket, átlagokat, az egyes feladatokra vonatkozó kimutatásokat végezni. A dolog rendben is van, de rendszerint van négy – vagy igaz, vagy nem igaz – ellenérv az ilyen módszerrel végzett felmérések elfogadhatóságával, hitelességével szemben:

1. A minta kiválasztása nem objektív, vagy csupa alacsony, vagy csupa magas óraszámú pedagógus szerepel benne.
2. Az adatfelvétel önbevalláson alapul, megkérdőjelezhető a hitelessége.
3. Nem bizonyítható, hogy az adott feladatra fordított idő feltétlenül szükséges volt-e. (Párhuzamként, magyarázatként: Tízéves fiam egyik nap egy órát töltött négy írásbeli osztással, pedig máskor negyed óra alatt is meg tudja csinálni. Hány órányi házi feladatot kapott? Ha beírja a pedagógus, hogy 30 percet készült egy órára, mi a garancia arra, hogy ez nem az ő hibája volt, és nem lett volna elég 15 perc is?)
4. Nem bizonyított, hogy az adott feladat elvégzése feltétlenül szükséges volt-e, valóban munkakörileg előírt, feltétlenül elvégzendő feladata volt-e a pedagógusnak. (Pl.:

Szervezett a tanító egy anyák napi műsort, amivel az adott héten dolgozott összesen 5 órát. De kérte, vagy kötelezte erre bárki?)

Hogy ezek az érvek igazak-e vagy sem, az az adott felmérés alaposságától függ. Kellő körültekintéssel ezek a hibák kiküszöbölhetők (az időmérleg tehát jó módszer!), én azonban olyan módszert próbáltam találni, amellyel szemben nem merülnek fel ezek. A lényeg, hogy az alapkérdést változtattam meg: „Mennyit dolgozik/dolgozott a pedagógus?” helyett az én kérdésem: „Mennyit kell dolgoznia a pedagógusnak?” Hangsúly a „kell”-en!

Én tehát az időmérlegnél egyszerűbb, kevésbé időigényes, és szubjektivitással kevésbé vádolható módszert választottam. De mielőtt leírnám a módszert, tennem kell egy kitérőt, amiben megmagyarázom a „szubjektivitással kevésbé vádolható” kifejezés használatát. Nem lehet objektíven, matematikai pontossággal megmondani, hogy mit és mennyit dolgozik egy általános iskolai tanár? Nos, nem, nem lehet. Ennek magyarázata a szakma sajátosságaiban rejlik. Először is, a tanár munkájának – elnézést a durva kifejezésért – „anyaga” a gyerek. Vagyis egy másik ember a maga egyszeri és megismételhetetlen egyéniségével. Az ő személyiségét kellene valamilyen módon formálni, de a „hozott anyag” sosem ugyanolyan, ezért nincs két egyforma eljárás, nincsenek bevett rutinok, algoritmusok. Na jó, de hogy nincsenek, de nagy a különbség ahhoz képest, hogy mondjuk legyártunk háromezer darab milliméterre azonos alkatrészt egy autóhoz. És persze nem egy gyerek, hanem sok. Mégis hány? Ezt se lehet megmondani. Adott esetben lehet, hogy csak 8-10, de előfordulhat, hogy egyszerre 30, aztán 45 perc múlva 26 másik egy másik korosztályból, másféle nemi összetétellel, másféle szociokulturális háttérrel. Ez a sok változó jelentős mértékben befolyásolja az elvégzendő feladatok mennyiségét, és sem a tanár, sem más nem tudja előre megmondani, hogy mennyi az a bizonyos feltétlenül szükséges elvégzendő feladat, és mennyi az ehhez szükséges idő. Ezért nem tud 100%-osan objektív lenni az én módszerem sem, ezért vagyok kénytelen itt-ott becslésekbe bocsátkozni.

De lássuk magát a módszert!

A jogszabályok (leginkább az Nkt. és a hozzá kapcsolódó rendeletek) különféle feladatokat írnak elő a pedagógusok számára. Én ezeket gereblyéztem össze az általános iskolai tanárra vonatkozóan, és mindegyikhez rendeltem egy bizonyos időmennyiséget, azt az időt, ami az adott feladat szakszerű ellátásához szükséges. Így nem azt kapom meg, hogy mennyit dolgozik, illetve mennyit dolgozott az adatfelvétel idején egy adott pedagógus, hanem azt, hogy az adott pedagógus munkakörben a jogszabályok szerint mennyit kell dolgoznia egy pedagógusnak, hány órányi munkára kötelezik a különféle előírások. Ez egyszerűnek hangzik, de nem az:

- Nekem egy heti munkaidőt kellene számolnom, hiszen mindig a heti 40 órához viszonyítjuk a pedagógusokat. Nagyon sok olyan feladat van azonban, ami nem jelentkezik heti rendszerességgel, amikor jelentkezik, akkor viszont jócskán növeli a munkaidőt (ez egyébként az időmérleges felmérés egyik újabb hibalehetősége is). Ezeket tehát egy évre számoltam ki, majd elosztottam a hetek számával. (Talán abszurdnak hangzik, pl. hogy a tanár heti 0,1 órát tölt egy bizonyos feladattal, de a valóságban ez nyilván nem így működik.)
- És itt az újabb probléma, mivel a pedagógus munkájában óriási különbség van a tanítási napok és a tanítás nélküli munkanapok között. Ezt a különbséget is figyelembe kellett vennem. Ezért inkább tanítási napokkal számoltam, a tanítás nélküli napokat és a jellemzően azokon végzett feladatokat külön kezelve. Így a tanítási hetekre osztottam el a nem heti rendszerességgel jelentkező feladatokat, viszont csak olyan feladatokat vettem figyelembe, amit tanítási napokon végez a tanár.
- Külön számítást végeztem a tanítás nélküli munkanapokra, és végül a kettő eredményét fogom összeolvasztani.

- Egy tanítási óra 45 perc. Ha nagyon elmélyedünk a jogszabályokban, igazából még ez sem biztos, de talán még mindig ez az egyetlen pontosan meghatározott időigényű feladat. Minden más esetében csak becsülni lehet a szükséges időt. E becslések során olyan minimumot igyekeztem meghatározni, aminél kevesebb egész biztosan nem lehet a szükséges idő. Sőt, itt-ott talán irreálisan kevés időt számoltam, és csak az „ideális” lehetőséget vettem figyelembe, de nem akarom, hogy a nem pedagógusok részrehajlással vádoljanak.
- Nincs két egyforma tanár. Az Nkt-ban nincs kötelező óraszám, de ha lenne, akkor se lenne mindenkinek egyforma az óraszám, továbbá az egyes szakok között is lehetnek óriási feladatbeli különbségek (pl. egy testnevelő sose javít dolgozatot, míg egy magyartanár adott esetben akár 60-70 több oldalas fogalmazást értékel több szempontból). Ahol tudtam, ezeket is figyelembe vettem.
- A munkakörök mellett léteznek különféle megbízások is, amelyekért vagy jár valamilyen külön pótlék, vagy nem, de mindenképpen növelik az elvégzendő feladatok számát és időigényét. Ezekkel külön foglalkoztam, hiszen teljesen esetleges, hogy ki milyen további megbízást kap munkaköri feladatai mellé. Ezekben egy a közös: A mindenkire vonatkozó munkaköri feladatok számát és időigényét nem csökkentik (kivéve a magasabb vezetői megbízásokat, ezekkel éppen ezért nem is foglalkozom). Ezeket a feladatokat egy képzeletbeli nevelőtestületre osztottam el egyenlő arányban.
- Nem vettem figyelembe olyan feladatokat, amelyeket jellemzően végeznek a tanárok, de nem írja elő számukra jogszabály. Ezeket a számítások után külön említettem meg a teljesebb kép kedvéért.

Ha egy gyárban növelik a termelést, akkor először is ehhez új eszközöket szereznek be. Utána – ismerve az egyes munkafolyamatok pontos időigényét – meghatározzák a szükséges emberi erőforrást, és új munkásokat vesznek fel. Ez mindenkinek öröm, hiszen munkahelyteremtés történik, a gyárigazgató és az illetékes helyi és országos politikusok szalagot vágna, a közösség ünnepel.

Ha a köznevelésben megjelenik egy új feladat, akkor valamelyik jogszabály előírja az érintett pedagógusok számára a feladat elvégzését. Ennyi. Se eszköz, se időigény, se személyi fejlesztés... Miért e különbség?

A gyár bővítése a költségekkel szemben anyagi hasznot is jelent a gyárnak és a nemzetgazdaságnak egyaránt, vagyis – legalább is terv szintjén – megtérülő, sőt hasznot hozó befektetés. Szeretjük az oktatásra is azt mondani, hogy hosszú távú befektetés, a jövő záloga meg ilyesmi, de ez még ha igaz is, inkább filozófia mint közgazdaság. A nyers matematikai valóság az, hogy a köznevelés bármely feladatának bővítése a nemzetgazdaság újra elosztható javait terheli, vagyis kiadás, költség. Hogy ez hol és mikor fog megtérülni, az nemzetgazdaság, költségvetési egyensúly és egyéb kegyetlen, de megkerülhetetlen fogalmak szempontjából kimutathatatlan. Ez a különbség egyik oka.

A másik pedig az, hogy az ilyen feladatok rendszerint nem heti rendszerességűek, ezért egyik érintettnek sem tűnik fel egy furcsa ellentmondás, vagy ha feltűnik, nem feszegeti a kérdést: Ha a jogszabályok szerint eddig is 40 órányi feladata volt a pedagógusoknak, akkor az új feladatot mikor fogják elvégezni, vagy ki fogja elvégezni, ha pedig nem volt 40 órányi, akkor ez hogy volt lehetséges? Vagy egyszerűen csak osszuk újra a meglévő feladatokra fordítható időt? Rendben, de akkor melyikre, és miért fordítsunk kevesebbet? (Jó példa erre az ideai évtől bevezetett nyelvi mérés. A mérés feladatait a jogszabály szerint az iskola pedagógusai javítják ki a megadott javítókulcs alapján. Mennyi időt vesz ez igénybe? Mennyivel növeli a hetente elvégzendő feladatok munkaidő igényét? Nincs válasz, feladat van, valahogy majd el is lesz végezve...)

Egy-egy ilyen alkalom, úgymond elfér, majd elolvad valahol a rengeteg nehezen értelmezhető, és nehezen meghatározható időigénnyel bíró feladat között. Csakhogy nem egy-egy ilyen van, hanem sok... Példaként: A pedagógusok kötelező óraszama az elmúlt évtizedekben szépen, apránként kúszott fölfelé. Közben pedagógus több lett? Nem, értelemszerűen, és a demográfiai adatokkal összefüggésben kevesebb. Az egyéb feladatok csökkentek? Nem, ahogy változott a társadalmi igény, pont hogy több lett. Vagyis mindig csak egy nagyon kicsivel, de összességében 15-20 év alatt nagyon-nagyon sokkal emelkedett a pedagógusok által elvégzendő feladatok mennyisége. Sietek hozzátenni, hogy a tanulók feladata is több lett, nem is kevéssel!

Tudom, vannak olyan feladatok is, amelyeket a pedagógus akkor is elvégez, ha nem kérte senki. Erre jó példa a fent már említett anyák napi rendezvény, vagy ott van a terem feldíszítése, az osztálybuli, és még sok egyéb, a végén lesz majd egy ilyen felsorolás. Miért vállal ilyeneket a pedagógus? Számos oka lehet. Például vélt vagy valós elvárás. Lehet, elszánt hivatástudat, önszorgalom. És bizonyosan benne van a pedagógusi munka eddig nem említett sajátossága: Az óvoda vagy iskola nem egyszerűen egy szolgáltató intézmény, és nem munkahely, hanem egy közösség. Lehet, hogy nem tökéletes, harmonikus, és egyes tagjai természetes módon cserélődnek, mégis mindig egy közösség, aminek vannak saját belső ügyei, értékrendje, közösségi megnyilvánulásai. Az anyák napi rendezvény munkaidő-igényének kiszámítása kb. olyan lenne, mint a vasárnapi ebéd megfőzésének beárazása... Ettől viszont még munka, és idő, és ezt kihasználni, ilyen alapon feladatot osztani szerintem bűn. De ilyen feladatokat nem számoltam, csakis olyasmit, amire jogszabály kötelezi a pedagógust.

Ez magyarázza azt is, hogy miért nem a sokkal egyszerűbb „Mennyit dolgozik egy tanár?” címet választottam. Nem arra keresem a választ, hogy egy tanár mennyi időt tölt munkával, mennyit dolgozik ténylegesen, ennek felmérésére különben is az időmérleg lenne alkalmasabb, és már sokan meg is tették ezt. Engem most az érdekel, hogy milyen és mennyi munkára kötelezik a jogszabályok, vagyis hogy elvben egyáltalán teljesíthető-e az előírt feladat heti 40 órás munkaidőben.

Általános tanári feladatok

Tanítási óra:

Ezek mennyiségét az Nkt. 62.§-a írja elő, úgy nevezi, hogy neveléssel-oktatással lekötött munkaidő. Ide tartoznak a tanítási órák és egyéb foglalkozások (szakkör, korrepetálás, sportkör, edzés, napközi, tanulószoba... stb.) Ez a fogalom váltotta fel a korábbi kötelező óraszámot. Nem fix óraszám, hanem egy intervallum, ami miatt már ennél a pontnál különbözhet (és különbözik is) az egyes tanárok munkaideje. (Megjegyzendő, hogy ez a különbség a régi törvény idején is létezett, mivel az is lehetőséget adott a kötelező óraszámnál magasabb óraszámra.)

A mértéke: maximum: 26, minimum: 22, átlag: 24 óra.

Felkészülés:

Ez az a feladat, ami a tanári szakmát csak kívülről ismerők szerint egy idő után már fölösleges. Hogy ez mennyire nem így van, abba most nem mélyülnék el, maradjunk szigorúan a módszernél, és nézzük, hogy a jogszabály előír-e ilyen feladatot:

Konkrétan „felkészülés” nevű feladatot nem találunk a jogszabályban, viszont az Nkt. a pedagógus kötelességei között ezt említi: „az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz

igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét”. Na ez a készülés előírása, amiből ráadásul az is kiderül, hogy hiába az akár évtizedes rutin, igenis minden egyes órára fel kell készülni, és ezt a törvény elő is írja feladatként.

A kérdés csupán annyi, hogy mikor mi a felkészülés tárgya. A külső közvélekedéssel ellentétben sohasem a tananyagra való felkészülés. Elég furá lenne, ha pl. egy magyartanár 4 év főiskola és 15 év szakmai gyakorlat után nem tudná bárhol bármikor szakszerűen elemezni József Attila Mama című versét... Készülni az osztályra kell. Motivációval, módszerekkel, szemléltetéssel, vázlattal... stb. De még így is lehet különbség, mert az órák célja is befolyásolhatja a készülést, és az is, hogy a pedagógus hány párhuzamos osztályt tanít. Ha pl. egy adott témát három osztálynak kell megtanítania, akkor nyilván egy tervet készít, a másik két osztály esetében pedig csak legfeljebb módosít rajta.

Az sem mindegy, hogy tanítási órára vagy egyéb foglalkozásra készül-e, és persze ezek aránya és heti száma összesen.

Mindezeket figyelembe véve az órára/foglalkozásra készülés időigényét az alábbiak szerint számoltam:

Új tanítási órára új csoportban: 1 óra

Már megtervezett órára másik csoportban: 0,25 óra

Már megtervezett órára másik tanévben: 0,5 óra

Átlagosan: 0,58 óra

Óraszámmal szorozva:

maximum: 15,08, minimum: 12,76, átlag: 13,92 óra

De nem lehetne-e a tanítás nélküli napokon készülni? Nem. Két okból: Egyrészt a tanítás nélküli napok rendszerint fix programmal történnek, illetve van rájuk feladat bőven, másrészt a készülést az is befolyásolja, hogy az adott osztály, csoport éppen hogyan halad. Vagyis mindig frissen kell készülni. Ami elvégezhető tanítás nélküli napokon is (ha van rá idő), az az idézett részben előírt éves szintű tervezés, a tanórai szintű nem.

Ha valaki esetleg soknak érezné, amit a felkészülésre számoltam, akkor javaslom, tanulmányozza egyrészt a pedagógus kötelességeit, amiből kiderül, hogy mi mindent kell munkájába becsempésznie, másrészt tanulmányozza a tanfelügyeleti kézikönyvet és a minősítési útmutatót, amelyekből képet kaphat arról, hogy egy jó tanárral szemben milyen (egyébként teljesen jogos) elvárások léteznek...

Tanítási óra és felkészülés együtt kerekítve:

maximum: 41, minimum: 35, átlag: 38 óra hetente

Itt akár be is fejezhetnénk a számolgatást, mert már a minimum is ott van a 40 közelében, és még csak két feladatról volt szó. De nem fogjuk, mert a jogszabályok sem állnak meg itt.

A tanárok kötelező óraszámának meghatározása valószínűleg sosem alapult egzakt számításokon. Ha igen, elnézést kérek... Én 20 órával kezdtem, aminél kevesebb is volt, aztán volt egy változat, hogy 22 és még néhány órára bevethető, aztán lett simán 22, most éppen egy intervallum létezik. Ennek eredeti célja az, hogy az igazgatónak legyen mozgástere, és ne kelljen mondjuk 2 óra miatt óraadót alkalmaznia, a jellemzően „legyen olcsó” logika azonban azt hozta ki, hogy ha lehet akár 26 is, akkor legyen is 26. A felmérések szerint átlagosan 24 órája van a pedagógusoknak. Nincsenek kétségeim afelől, hogy ha az intervallum helyett újra fix kötelező óraszámot vezet be bármilyen politikai beállítottságú irányítás, akkor az 24 lesz, minthogy volt is ilyen módosító javaslat már az Nkt. parlamenti vitája idején...

De miért, ha a fenti számításhoz nem kell einsteini logika? Azért, mert a többi feladat időigényét, sőt már a felkészülését is képtelenség pontosan meghatározni, ezért rá lehet mondani, hogy belefér a maradék időbe. A gazdasági számítások nagyon egyszerű logikával dolgoznak: Ha egy ember több munkát végez el, akkor kevesebb ember kell. A logika talán(!) működik kőművesek esetében, de nem működik pedagógusok esetében. Hogy miért nem, arról külön tanulmányt tudnék írni, mellesleg meg is tettem korábban.

De lássuk inkább, hogy milyen jogszabályok milyen feladatokat írnak még elő, és ezekre mennyi időigényt számolhatunk!

A 326/2013 Korm. rendelet 17.§ (1) bekezdésében felsorolt feladatok

A 326/2013 Korm. (a továbbiakban 326-os rendelet) tartalmazza sok egyéb mellett a pedagógusok munkaidejére vonatkozó szabályok részleteit. Ehhez röviden elmagyarázom, hogyan is alakul a pedagógus munkaidejének felosztása.

A korábbi törvény szerint volt egy kötelező óraszám, azon felül pedig feladatok, amiket a pedagógus elvégzett valahol, valamikor. Ezeket a feladatokat akkor a törvény egyik melléklete sorolta fel, kb. fél oldal terjedelemben, a teljesség igénye nélkül. Értsd: Igény és lehetőség sem volt arra, hogy egyáltalán kiszámítható legyen az összes feladat munkaidő-igénye, mert a feladatok sem voltak pontosan meghatározva. Ez a logika persze nem teljesen ördögtől való, éppen annak elismerése, hogy a pedagógus munkája nem írható le egyszerű feladatokkal és melléjük rendelt óraszámokkal, mert ez egy jelentős részben kötetlen (más részében pedig csengő szintjén percre pontosan kötött) szellemi tevékenység.

A mostani törvény is viszi tovább ezt a logikát, ezért kimondja, hogy heti 32 órában írható elő feladat a pedagógus számára, 8 óra pedig kötetlen. Ez nem azt jelenti, hogy erre a 8 órára nincs dolga, hanem azt, hogy ebben a 8 órában ő dönti el, hogy számos ellátandó feladata közül mit dolgozik és hol. A 32 óra a kötött munkaidő, ebben a keretben írható elő számára feladat. Jelentős részét a fent említett intervallum, vagyis a tanítási órák és foglalkozások teszik ki, a többiben meghatározható feladatokat pedig felsorolja a 326-os rendelet 14.§ (1) bekezdése. Ezeket vesszük most sorra:

1. foglalkozások, tanítási órák előkészítése: már beszámítva

Ezt a fentiekben említettem, tehát újra nem számolok vele. Azt viszont meg kell jegyezni, hogy itt most pláne abbahagyhatnánk az egészet, mert ha figyelembe vesszük a fent számított munkaidő-igényt, akkor elvileg az alább következő feladatok előírására már sor se kerülhetne. De megvan ám ennek is a logikája! A készülés a törvény által előírt kötelező feladat, és szerepel itt a tanórákon túl előírható feladatok között is. Ettől viszont még egyáltalán nem biztos, hogy az igazgató előír ilyen feladatot a tanárnak a kötött munkaidőre. Akkor nem kell elvégeznie? Dehogynem, hiszen a törvény előírja. Vagyis ha ilyet a kötött munkaidőre nem írnak elő, akkor a kötetlen munkaidőben. A feladat fent számított időigényéből tehát nem az következik, hogy más feladatot már nem is lehet előírni, hanem az, hogy valószínűleg ebből a feladatból nem lesz annyi előírva, amennyi kitölti a tanórákkal együtt a 32 órát, illetve nem lesz belőle annyi előírva, amennyire szükség van belőle. De ezt a fejtegetést hagyjuk is, mert 40 órára számolunk, vagyis csak a 40 óra kitöltése, és nem az egyes munkaidő-részek kitöltése a szempontunk.

2. a gyermekek, tanulók teljesítményének értékelése: heti 8,78 óra

Itt nyilván nem a szóbeli értékelésről van szó, hiszen az órán történik. Ezt külön előírás, felszólítás nélkül is meg kell tenni. Hogy milyen írásbeli értékelési formák, egyáltalán milyen értékelési formák lehetnek az adott iskolában, azt az iskola pedagógiai programjában kell meghatározni. Vagyis ismét van egy olyan tényezőm, ami miatt a számítás pontossága

ellehetetlenül, illetve mondjuk pl. minisztérium szintjén lehetetlen. A leginkább jellemzőket összegyűjtve azért lehet számítást végezni.

Témazáró:

- Feladatsor összeállítása: Elképzelhető, hogy van előre gyártott, de ebben az esetben is össze kell vetni a helyi tantervvel, és gondoskodni kell szükség szerint differenciált feladatsorról az SNI vagy BTM tanulóknak, az esetleg részben felmentetteknek. Szóba jöhet a sokszorosítás is mint feladat. Nem túlzás tehát a 60 perc. Ha évi négy témazárót számolunk, akkor az 4 óra. Ha két tantárgyat tanít, akkor 8. Vegyünk egy átlagot: évi 6 óra. Ez elosztva 36 tanítási hétre heti 0,17 óra (kb. 10 perc).

- Javítás: Alapvetően attól függ, hogy hány osztályt tanít a pedagógus. Ha csak 22 órája van, és heti 2 órás tantárggyal számolunk, az 11 osztály. Ha két tárgyat tanít ilyen óraszámmal, akkor kevesebb osztály, de több tantárgy, így ugyanott vagyunk. Lehetnek kevésbé írásos tantárgyak, is, de lehet több órája, lehet, hogy még több tárgyat tanít, de az is, hogy heti egy óra a tantárgy. Sok a változó, az egyéb foglalkozásokon pedig biztosan nincs témazáró, számoljunk hát egy óvatos 6 osztállyal! A törvény szerinti átlaglétszám általános iskolában 23 fő. Nyilván lehet több is, kevesebb is, számoljunk az átlaggal! Ezt és az átlagolt évi 6 témazárót alapul véve évente 138 gyerek 828 db témazáróját kell kijavítani. (Hozzáteszem, hogy a jogszabály szerint egy évig meg is kell őrizni, majd gondoskodni a megsemmisítéséről, és ez is a pedagógus dolga, de erre már nem is számolok időt.) Az egy témazáró kijavítására szánt idő megint csak nagyon változó lehet. Egy feleletválasztós tesztet sokáig tart összeállítani, de gyorsabban javítható, míg egy kifejtős kérdést, fogalmazást összeállítani lehet gyorsan, de sokkal tovább tart javítani. Legyen egy átlagos és optimista 10 perc (ami például, hogy a saját szakomnál maradjak, egy fogalmazás esetében lehetetlen)! Vagyis évi 8280 perc jön ki témazárók javítására, ami 138 óra, ezt elosztva 36-tal heti 3,8 óra jön ki. A változó sok, de látszik, hogy nagyon igyekeztem minimumot számolni.

- Osztályozás: Elvileg a pedagógiai program szerint kell történnie, de ki kell számolni az adott témazáróra vonatkozó ponthatárt, külön kell foglalkozni az SNI tanulókkal, és figyelembe kell venni, hogy esetleg olyan is lehet, aki valamelyik feladatból fel van mentve (pl. helyesírását nem lehet értékelni). Ezért ezt különválasztom a javítástól és számolok rá témazárónként átlag fél percet, így ez is heti 0,2 óra.

- Témazáró összesen: heti 4,17 óra. És megint hozzáteszem, óvatosan bántam a számokkal, és végleg nem foglalkoztam azzal, hogy a témazárót esetleg be kellene mérésmethodikailag vizsgálni, differenciáltan többfélélt kellene készíteni, többféle ponthatárt kidolgozni, későbbiekben a témazárók eredményeit elemezni, összehasonlítani egymással, összehasonlítani más évfolyamokéval, más osztályokéval, ezekből szakmai következtetéseket levonni... stb. És ha valaki ezeket túlzásnak tartaná, javasolom, tanulmányozza a pedagógusok ellenőrzésének és minősítésének indikátorait, és az ezekben megfogalmazott külső elvárásokat!

Egyéb dolgozat:

Ha tantárgyanként havi két jeggyel számolunk (ami nem sok), akkor az évi 20 jegy. Ebből négyet adnak a témazárók, tegyük fel, hogy minden tanuló félévente kétszer felel, az is négy, de még mindig marad 12. Ha ebből kettőt elvisz mondjuk a füzet értékelése vagy ilyesmi, akkor is íratni kell 10 egyéb dolgozatot. (Nem beszélve arról, hogy a füzet sem értékeli saját magát, de legyenek nagyvonalúak, vegyük úgy, hogy ez a két jegy majd lesz valahogy!) Sőt, feleljen minden gyerek ötször egy félévben, és legyen csak évi 8 egyéb dolgozat! (Ez 23 fős osztálynál és heti két óránál óránként 6 feleletet jelentene, persze csak akkor, ha minden órán van felelés. Vagyis ez lehetetlen, de nem baj, számoljunk ezzel, senki ne mondhatta, hogy nagyon elszálltak a számok!)

Legyünk ismét nagyvonalúak, és – bár ennek szakmai indoka vitatható – mondjuk, hogy az egyéb dolgozat fele annyi időt igényel, mint a témazáró. Viszont kétszer annyit számolunk belőle, így akkor ez is heti 4,17 óra.

Félévi és év végi osztályzat megállapítása:

Ehhez nem feltétlenül szükséges az átlag kiszámítása, de mindenképpen szükséges a tanuló féléves/éves munkájának végig gondolása. Ha tanulónként három percet számolunk erre, az ijesztően kevésnek tűnik, tekintve, hogy sorsok múlhatnak rajta, de hozzá kell vennünk azt is, hogy a pedagógus nyilván nem egy alkalommal dönt, a döntése egy folyamat végeredménye. Az 1. és részben 2., vagy egyes iskolákban további évfolyamokon is alkalmazott szöveges értékelés még időigényesebb, igaz általában kevesebb osztályra vonatkozik, és nekünk most irreleváns, mert felsős tanárral foglalkozunk. Így hát legyen tanulónként 3 perc, ami a fent kalkulált 6 osztállyal és 23 fővel számolva félévenként 6,9 tanévenként 13,8 óra, vagyis heti 0,38 óra.

Hozzá kell még tennünk a két osztályozó értekezlet idejét. Erre számoljunk optimistán 1-1 órát (nagyjából képtelenség...), amivel összesen heti 0,44 óra jön ki.

Ezekből jött össze a nem kevés heti 8,78 óra, úgy, hogy igazán nagyvonalúan számoltam, semmi problémát nem vettem figyelembe, több dolognál azt mondtam, hogy majd lesz valahogy!

3. az intézmény kulturális és sportéletének, versenyeknek, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése: *heti 0,1 óra*

Magukra az ilyen jellegű programokra nem számolok külön időt, csak a szervezésükre, mondván, hogy ezek feltehetően tanítás nélküli napokon történnek, vagy olyan foglalkozásokon, amik a tanuló szempontjából szabadidőben, a pedagógus szempontjából viszont a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben történnek.

Ezek rendszerint alkalmi programok, a szervezésük tehát alkalmanként nagyon sok, máskor semennyi feladatot nem jelent. Rendszerint nem is érint sok pedagógust. Ezért számolok rá tanévenként óvatosan 4 órát, az 36 hétre elosztva 0,1 óra.

4. a tanulók nevelési-oktatási intézményen belüli önszerveződésének segítségével összefüggő feladatok végrehajtása:

Ez leginkább a DÖK segítségét jelenti, ami általában iskolánként egy pedagógus feladata, ezért ezt nem is számítom be. A DÖK-ös erre a feladata egyéb foglalkozásokat is kaphat, de akár sok munkát is jelenthet ez számára. Mivel azonban csak iskolánként egy embert szokott érinteni, úgy veszem, mintha nem is lenne. De van! És bármikor megtörténhet, hogy akár minden pedagógus kap ezzel kapcsolatos feladatot. Ezt azért ne felejtsük el!

5. előre tervezett beosztás szerint vagy alkalmi szerűen gyermekek, tanulók – tanórai és egyéb foglalkozásnak nem minősülő – felügyelete: *heti 3,64 óra*

Mivel a tanítási órákat egy teljes órának számoltam, nem számítom ide a tanítási szünetekben ellátott felügyeletet, amit egyébként szintén előír a jogszabály, tehát a sztereotípiákkal és a Szomszédokban látottakkal ellentétben szünetekben nem pihen, és nem a tanárban kávézik a tanár. Nevelőtestületenként nagyon változó lehet ennek a feladatnak a mennyisége, és attól is függ, hogy mettől meddig tart az iskola hivatalos nyitva tartása (ami nem azonos a tanítással, ahogy a boltosok se csak akkor dolgoznak a boltban, amikor az nyitva van, a tanítás végén sem ürül ki varázsütésre az iskola). Vegyünk egy viszonylag reális, egyáltalán nem túlzó esetet: Tegyük fel, hogy a reggeli nyitva tartás és az első óra között, illetve 16 órától 17 óráig van felügyelet az iskolában (utóbbit a köznevelési törvény írja elő, tehát mindenhol ez a minimum!), és ilyen feladatra heti egy órára van beosztva a pedagógus. Továbbá napi 30 percet ebédeltetéssel foglalkozik (odakísér, kioszt, felügyel visszakísér). Ez így együtt heti 3,5 óra. Tételezzük fel, hogy ünnepek, rendezvények, úszásra kísérés, kulturális program

címén összejön még évi 5 óra alkalmi felügyelet (simán több), ez még heti 0,14 órát jelent. Összesen tehát a felügyelet 3,64 óra hetente.

6. a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos feladatok végrehajtása:

Igazából nehéz megmagyarázni, hogy ez mit jelent. Az egyértelmű, hogy feladat van, ha baleset történik, de itt a megelőzésről van szó. A balesetvédelmi oktatás rendszerint órán történik, azt így nem lehet ide számítani. A bizonytalanság miatt ezt sem számítom be.

7. a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása: heti 0,5 óra

Nagyon nehéz meghatározni, hogy milyen feladatok vannak ezzel kapcsolatban, ez nagyon változó lehet, és függ attól is, hogy osztályfőnök-e az illető pedagógus. Függ továbbá a szervezeti kultúrától is, sok helyen az ilyen feladatok egy jelentős részét az iskolatitkár intézi. Ha abból indulunk ki, hogy egy közepes iskolában korábban alkalmaztak egy GYIV felelőst heti 20 órában, akkor ezt elosztva egy 40 fős nevelőtestületre heti fél órát kapunk fejenként.

8. eseti helyettesítés: heti 0,76 óra

Ahogy a neve is mondja, eseti, így csak becsülni lehet. Egy alkalom egy órát jelent. Induljunk ki abból, hogy a 326-os rendelet szerint a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő felső határáig lehet korlátlanul elrendelni ilyen feladatot. Vegyük ehhez az átlagos 24 órát, akkor ez a lehetőség heti 2, évi 72 órát jelent. Ha feltesszük, hogy ennek a harmadára van szükség, az évi 24 helyettesítés, ami így heti 0,66 órát jelent. Ez persze nem egyenletesen oszlik el. Vegyünk még hozzá óránként 10 perc készülést (ennyi akkor is kell, ha kap anyagot a helyettes), ami további évi négy, heti 0,1 óra. Mindösszesen ez tehát heti 0,76 óra. Hozzá kell tennünk, hogy ez egy átlagos óraszám esetén minden megkötés nélkül elrendelhető helyettesítés harmada, vagyis háromszor ennyi is lehet minden különösebb feltétel nélkül, bizonyos korlátokkal pedig még ennél is több! És persze lehet akár 0 is, ami viszont meglehetősen valószínűtlen. Úgyhogy a feladat munkaidő-igényeként az átlagos óraszám esetén korlátlanul elrendelhető helyettesítés harmadát megjelölni egyáltalán nem mondható túlzó számításnak. Ha valaki mégis így érezné, ám legyen, vonja le majd a végső számból ezt a háromnegyed órát!

9. a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység: heti 0,73 óra

Rengeteg ilyen el lehet képzelni, például egy nyolcadikos osztályfőnök a továbbtanulással kapcsolatban nagyon sokat adminisztrál. Sok ezek közül „idénymunka” (pl. bizonyítványok és törzslapok), és sok közülük az osztályfőnökök feladata. Ezért most próbálok minél általánosabb példákat összeszedni, és egy évre vetíteni.

- Haladási napló vezetése: Egy óra beírása és aláírása kb. fél percet vesz igénybe, ez 24 órás átlaggal számítva tehát heti 12 perc, azaz 0,2 óra.

- Értékelő napló vezetése: Egy jegy beírása legyen mondjuk lapozással, dolgozat megkeresésével mindennel együtt 15 másodperc, ez 23 fős átlagléttszámmal számolva osztályonként 5,75 perc, a fenti óvatos 6 osztállyal szorozva 34,5 perc. Fejenként évi 20 jegy esetén ez évi 690 percet, vagyis évi 11,5 órát jelent, ami heti 0,32 óra. Hangsúlyozom, hogy most nem a tanulók értékelésénél a jegy megadásának folyamatát számoltam ki, az fentebb szerepel, ez itt pusztán csak a jegy fizikai rögzítése a naplóban!

- Egyéb foglalkozások naplóinak vezetése: Egyéneknél változó lehet, de mivel máshol is figyelembe vettem, hogy ilyen órák is lehetnek bárki óraszámában, itt is figyelembe veszem. Itt ezért beszámítom a napló megnyitását, lezárását és kitöltését is, ami óvatos becslés szerint legalább félórás munka. A napló vezetését ugyanúgy számolva mint a haladási naplóét, és csak egy naplót alapul véve ez összesen heti 0,21 óra.

A többi adminisztratív feladatot (rengeteg van még!) vagy említettem-emlétem máshol, vagy inkább az osztályfőnöki tevékenységhez kapcsolódnak, amiről külön lesz szó.

10. az intézményi dokumentumok készítése, vezetése: heti 0,18 óra

Az intézményi dokumentumok készítése nagyon esetleges feladat, de akkor igen sok időt vesz igénybe. Elsősorban vezetői munka, a nevelőtestületre inkább a véleményezés hárul. Tegyük fel, hogy csak a három legalapvetőbb dokumentum (SZMSZ, Házirend, Pedagógiai program) módosul valamilyen szinten, és valóban csak a véleményezés hárul a pedagógusokra. Legyen dokumentumonként fél óra, és egy-egy félórás villámértekezlet az elfogadásra. Ez így összesen három óra tanévenként, ami heti 0,08 órát jelent.

Az intézményi dokumentumok vezetése számomra megfoghatatlan, nem tudom, mit kell ezeken vezetni. Ide számítom jobb ötlet híján a nevelő-oktató munka éves tervezését, amit ha nem ide számítanám, akkor is kéne valahova számítanom, a törvény ugyanis előírja a pedagógus kötelességeként. Ez rendszerint tanmenet készítésével történik. Még ha feltételezzük is, hogy több osztályban tanít ugyanolyan tantárgyat a pedagógus, akkor is külön tervet kell készítenie minden osztályra, és az egyéb foglalkozásokra is, mégpedig a helyi tantervnek megfelelően. Ez, ha csak egy tantárgyat veszünk, és hat tanított osztályt, továbbá egy egyéb foglalkozást, akkor is hét tanmenetet, vagy foglalkozástervet jelent. Ezek elkészítése nagy „idénymunka”, óvatos becslés szerint legalább 6 órát vesz igénybe. Ez egy évre elosztva heti 0,17 órát jelent. Ugyanakkor végezhető tanítás nélküli napokon is, a többi napon csak néha elővenni és esetleg újratervezni, átnézni kell. Úgyhogy legyen inkább csak heti 0,1 óra!

11. a szülőkkel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra megtartása: heti 0,1 óra

Nehéz megmondani, hogy mennyi kapcsolattartásra van szükség. Ami igazából egzaktul mérhető az a fogadóóra és a szülői értekezlet. Utóbbi jellemzően osztályfőnöki tevékenység, ezért azzal itt nem számolok, és esetlegessége miatt a fogadóórán kívül más kapcsolattartással sem. De hozzáteszem, hogy lehet ilyen bármikor! A fogadóóra sem egyszerű eset, van iskola, ahol rendszeresen, minden héten van kijelölt fogadóórája a pedagógusoknak, bár ez nem jellemző. Az is előfordul, hogy egész napos fogadóórát tartanak tanítás nélküli munkanap keretében. A legjellemzőbb a félévente egy fogadóóra, amit általában négytől hatig tartanak meg. Ez akkor tanévente 4 óra, ami elosztva heti 0,1 óra.

12. osztályfőnöki munkával összefüggő tevékenység:

Mivel ez külön megbízás alapján végzendő feladat, az ilyen tevékenységeket teljesen külön veszem. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy mivel a rendelet ide sorolja, ezeket is a kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött részében kell ellátni, de nem teszik szükségtelemmé egyéb ide sorolandó feladatok ellátását. Vagyis mindenképpen pluszt jelentenek, de mivel ide tartoznak, elvileg nem vehetnek igénybe 6-10 óránál többet a többi ilyen feladattal együtt. Vagyis pontosabban maximum annyi írható elő belőlük, de akkor nem marad más. Akkor ott van rá a kötetlen 8 óra, de figyeltük, hogy hogyan szaporodnak már az oda tolt feladatok is...? Majd meglátjuk...

13. pedagógusjelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása:

Szintén esetleges, és nem minden pedagógus által végzett tevékenység, ezért itt most nem számolok vele, majd a külön megbízásoknál.

14. a nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel: heti 0,1 óra

Ide azért nehéz bármit is számolni, mert szerintem teljesen értelmetlen a feladatmegjelölés. Melyik munka nem a nevelőtestület és/vagy a munkaközösség munkájában való részvétel? Értelmezésem szerint esetleg ide sorolhatók az értekezletek. Az osztályozó értekezletekkel fentebb már számoltam. Kötelező még tartani félévi és év végi értekezletet, rendszerint van év eleji is. Ezek közül az év eleji és végi rendszerint nem a tanítási évben van, tehát tanítás nélküli munkanapon, amit megint külön kezelek majd. Marad a félévi, amire számoljunk egy nagyon optimista és tömör 2 órát! (Itt bizonyára sok kolléga felhördült... ☺) Előfordulhat

még munkaközösségi értekezlet vagy megbeszélés is, erre vegyünk a tanévben összesen másfél órát. Így értekezletekre kijön heti 0,1 óra.

15. munkaközösség-vezetés,

Külön megbízással, külön díjazásért végzett feladat, amit külön fogok számolni.

16. az intézményfejlesztési feladatokban való közreműködés:

Ismét egy elég rejtélyes megfogalmazás, a biztonság kedvéért ezt is egyben kihagyom. Most...

17. környezeti neveléssel összefüggő feladatok ellátása:

Szintén nehezen megragadható. A tanítási órákon nyilván sokféleképpen megjelenhet, de az óra része. Hogy külön feladatot kinek és hogyan jelenthet, az nehéz kérdés, az valószínű, hogy nem tekinthető általános és külön megbízás nélküli pedagógus feladatnak. Nem számolunk vele. (Ha valaki kapott már ilyen feladatra külön megbízást, kérem, mesélje el nekem!)

18. iskolai szertár fejlesztése, karbantartása: heti 0,05 óra

Nyilván ez sem érint mindenkit, és a nagyobb munkák tekintetében elsősorban a tanítási év előtti és utáni munkanapok jellemző feladata. Előfordulhat persze máskor is, és kicsit kitérítve vonatkoztatható általában a taneszközök karban tartására, ezért számolok rá heti 3 perccel, azaz 0,05 órát.

19. hangszerkarbantartás megszervezése:

Nem általános, általános iskolai tanárra pláne nem jellemző, bár nem is lehetetlen.

20. különböző feladatellátási helyekre történő alkalmazás esetében a köznevelési intézmény telephelyei közötti utazás:

Akit érint, annak az esetében ez jelentős tétel. Viszont sokakat nem érint, ezért ezzel sem számolok.

21. a pedagógiai program célrendszerének megfelelő, az éves munkatervben rögzített, tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem minősülő feladat ellátása: heti 0,625 óra

Ez sok mindent jelenthet. Jellemzően ilyenek: Ünnepség, megemlékezés (ez történhet tanórán is, de nem mindig), kulturális rendezvény (majd minden iskolának van ilyen napja), sportrendezvény (szintén), ballagás, karácsonyi ünnepség, DÖK-bulik, hulladékgyűjtés, erdei iskola, tanulmányi kirándulás. Ezek egy része gyakran történik tanítás nélküli munkanapon vagy témanapon így nem jelent plusz munkaidőt, de ugyanilyen gyakran fordul elő délután vagy hétvégén is. Ott van továbbá a tervezés és szervezés feladata is. Számoljunk eseményenként átlagosan 3 órát, és vegyük csak a felsorolt eseményeket! Ez eddig tanévente 27 óra. Tegyük fel, hogy ennek fele tanítás nélküli munkanapon vagy tanítási óra keretében történik, így 13,5 óra. A szervezésre tegyünk még hozzá 1-1 órát (ami abszurdul kevésnek tűnik, de nem mindenkinek jelent egyforma mennyiségű feladatot, hát átlagoljuk), így összesen 22,5 órával számolok tanévente, ami heti 0,625 órát jelent.

22. a gyakornok felkészülése a minősítő vizsgára:

A gyakornokot érinti, tehát nem mindenkit, ezért itt nem számolok vele.

23. pedagógus-továbbképzésben való részvétel: heti 0,28 óra

Meg kell jegyeznem, hogy 7 évente 120 óra kötelező, és – hacsak nincs rá uniós projekt – általában senki nem finanszírozza. Rendszerint tanítás nélküli munkanapokon vagy tanítás helyett történik, de gyakran előfordul délután, hétvégén és szabadság alatt is, ezért számolni kell vele. Tegyük fel, hogy csak a kötelezőt teljesíti a pedagógus! Osszuk el először a 120 órát a hét évre, így évi 17 óra jön ki. Ezt utazással, készüléssel együtt nem túlzás 20-ra kerekíteni. Tegyük fel, hogy a fele tanítás nélküli munkanapon vagy tanítás helyett történik, ez esetben számolhatunk évi 10 órával, ami heti 0,28 órát jelent.

24. az intézményfejlesztési és intézményi önértékelési feladatokban való közreműködés
Igazából ez a 16-os sorszámú feladat lenne, de miközben az anyagon dolgoztam, módosult a rendelet, és ennek a módosításnak az eredménye ez a feladat. Máshol fogom majd említeni és beszámítani. Mindazonáltal jó példa arra, hogy hogyan jelennek meg a jogszabályokban új és új elrendelhető vagy elrendelendő feladatok. Mindig csak egy kicsi, de az elmúlt néhány évtizedben már rengeteg...

A 326/2013 Korm. rendelet 17.§ (1) bekezdésében felsorolt feladatok együtt kerekítve és 36 hétre elosztva:
heti 16 óra

Itt azonban ismét a saját módszerem készlet megállásra. Ugyanis azt számolom, hogy mennyit kell a jogszabályok miatt dolgoznia egy tanárnak. A jogszabály szerint viszont ezek a feladatok nem előírandók, hanem előírhatók. Mégpedig nem több és nem kevesebb időre, mint a kötött munkaidő neveléssel oktatással le nem kötött része. Vagyis ebből a 16 órából csak annyit kell elvégezni, amennyit az intézményvezető előír, az pedig a tantárgyfelosztásban előírt tanítási órák és egyéb foglalkozások számától (minimum 22, maximum 26) függően legalább 8, legfeljebb 10 óra lehet. Tehát ebből a 16 órából csak legfeljebb 10 órát vehetünk figyelembe, és akárhogy is számolunk, még mindig csak 32 óránál tartunk.

Vagy mégsem? Hogy is van ez?

Úgy van, hogy a pedagógusnak nem azért kell elvégeznie bizonyos feladatokat, mert a munkáltatója ezt előírja számára, hanem azért, mert a törvény vagy más jogszabály előírja kötelességként. Erre legjobb példa a felkészülés. Lehet, hogy a munkáltató a heti 32 óráig terjedő kötött munkaidőben sok egyéb mellett csak egy óra felkészülést ír elő. Ettől függetlenül a pedagógusnak törvény adta kötelessége, hogy minden egyes órára felkészüljön, vagyis ezt a munkát akkor is el kell végeznie, ha nem kapott rá külön utasítást. Tehát a felkészülést már biztosan számíthatjuk a fent kalkulált munkaidő-igénnyel. Vegyük akkor sorba a többi feladatot is (kivéve azokat, amelyekre nem számítottam időt), nézzük meg, hogy azon kívül, hogy a munkáltató esetleg előírja, vagy előír valamennyit belőle, kötelezi-e rá valami a pedagógust:

2. a gyermekek, tanulók teljesítményének értékelése:

Előírja az Nkt. 62.§ (1) bekezdés j) pontja, tehát külön megbízás nélkül is kötelező feladat.

3. az intézmény kulturális és sportéletének, versenyeknek, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése:

Az Nkt. 62.§ (1) bekezdés a) és c) pontjaiból is levezethető. De leginkább a pedagógiai program kötelezheti ilyesmire a pedagógust. Ezek alapján nem túlzás az a heti 0,1 óra. Annál is inkább, mert lehetetlen olyan iskolát elképzelni, ahol ilyen tevékenységek nem történnek, vagy történnek, de csak az vesz bennük részt, akinek elő van írva a kötött munkaidejében. Meg aztán ha csak az venne részt, akkor ő mást nem csinálna?

5. előre tervezett beosztás szerint vagy alkalmasszerűen gyermekek, tanulók – tanórai és egyéb foglalkozásnak nem minősülő – felügyelete:

Elvileg nincs rá külön jogszabályi előírás, de megint csak figyelembe kell vennünk a helyi szabályozókat is. Minden iskolában szabály, hogy a tanuló nem maradhat felügyelet nélkül, és ez teljesen jogos elvárás is mindenki részéről. Az is tény, hogy ennek a feladatnak az ellátására nincs szükség kifejezetten pedagógusra. Ugyanakkor más munkaerő nemigen áll rendelkezésre ennek elvégzésére, és sok ilyen feladat van, továbbá mind a törvény, mind a rendelet kifejezetten kijelenti, hogy a pedagógus kaphat ilyen feladatot. Ha kell a feladatra ember, és a jogszabályok szerint a pedagógus lehet ez, akkor ki lesz? De hogy szó ne érje a ház elejét, csökkentsük ezt a feladatot felére, számoljunk rá 3,64 óra helyett csak 1,82 órát!

7. a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtása:

A jogszabály nem írja elő kifejezetten ezt a feladatot, de többször szükségessé tesz ilyen jellegű tevékenységet. Továbbá előírja az intézményvezetőnek a gyiv feladatok megszervezését, és kimondja, hogy ezeket a fenntartó ellenőrizheti. Vagyis az iskolának előírja ezt a feladatot. A gyiv-felelős vagy felügyelő alkalmazásának lehetősége viszont erősen korlátozott, ezért a legtöbb intézményben valóban a pedagógusokra hárul a feladat. A szám marad.

8. eseti helyettesítés:

A törvény alapján csak pedagógus tarthat tanítási órát vagyis a helyettesítés a pedagógusok feladata. A dolog eseti jellegű a számba belekalkuláltam.

9. a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység:

Itt a naplók vezetésére számítottam időt, a naplók vezetését pedig a 20/2012 EMMI rendelet írja elő. Vagyis ez a feladat is kötelező akkor is, ha külön nem írja elő a munkáltató. Általában az adminisztratív tevékenységet mint kötelességet az Nkt. 62.§ (1) bekezdés m) pontja írja elő.

10. az intézményi dokumentumok készítése, vezetése:

A jogszabályok alapján az intézményvezető felelős ezekért, de mindegyik esetében szó van a nevelőtestületi véleményezésről vagy akár a nevelőtestület dönt az elfogadásáról, ami nyilván a dokumentum megismerését teszi szükségessé. Egyrészt ilyen számoltam ehhez a ponthoz, másrészt a tanmenetet mint éves tervezést, amit pedig az Nkt. 62.§ (1) bekezdés i) pontja ír elő.

11. a szülőkkel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra megtartása:

Az Nkt. 62. § (1) bekezdés f) pontja írja elő a folyamatos tájékoztatást, de én csak a fogadóórát számoltam, amit az n) pont külön is említ mint kötelezettséget.

14. a nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel:

Ide számoltam a félévi értekezletet, és munkaközösségi értekezletet, megbeszélést. Az ilyeneken való részvételt kötelességként az Nkt. 62.§ (1) bekezdésének n) pontja írja elő.

18. iskolai szertár fejlesztése, karbantartása:

Nem ír elő jogszabály ilyen kötelezettséget, és bár nem tudom elképzelni, hogy a pedagóguson kívül ki foglalkozna ezzel, de mivel bizonytalanná vált a feladat, és nem is biztos, hogy minden tanárt érint, nem számítom be, levonom. Most is hangsúlyozom, hogy ettől függetlenül van ilyen!

21. a pedagógiai program célrendszerének megfelelő, az éves munkatervben rögzített, tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem minősülő feladat ellátása:

A kötelességek között is előfordul ilyen (pl. ünnepség), és számos kötelességként megemlített nevelési feladatból is levezethető. Előírhatja továbbá a pedagógiai program is, aminek betartása pedig természetesen kötelező. Vagyis marad.

22. pedagógus-továbbképzésben való részvétel:

Kötelességként előírja az Nkt. 62.§ (1) bekezdésének k) pontja, a hétvévenkénti 120 órát pedig ugyanezen § (2) bekezdése.

A 326 által felsorolt, a kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött részében elrendelhető feladatok többségére tehát igaz az, hogy ezeket a feladatokat akkor is el kell végezni, ha a munkáltató kifejezetten nem írja elő elvégzésüket. Vagyis kell számolni az ezekre fordítandó munkaidő-igénnyel. Tehát:

A 326/2013 Korm. rendelet 17.§ (1) bekezdésében felsorolt feladatok együtt kerekítve és 36 hétre elosztva, csak az elrendeléstől függetlenül is elvégzendő feladatok figyelembe vételével: heti 14 óra

A köznevelési törvény alapján a pedagógus kötelességeinek teljesítéséből eredő további feladatok [62.§ (1) a)-r]

A fentiekben többször hivatkoztam az Nkt. 62.§ (1) bekezdésére, amely a pedagógusok kötelességeit sorolja fel. Ezek között a már említetteken túl is vannak olyan kötelességek, amelyek feladatot és így munkaidő-igényt generálnak, ezért vegyük sorba a csaknem az egész ábécén végigérő kötelességlistát!

a) nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét: *heti 0,32 óra*

Az utolsó két tagmondat generál olyan feladatot, amit eddig nem említettünk. Természetesen a gyermek megismerését jelentős részben az órákon, foglalkozásokon végzi a pedagógus, de pl. a szociokulturális háttér feltárására ilyenkor nincs módja. Mindenképpen szükséges legalább némi konzultáció az osztályfőnökkel. Tegyük fel, hogy erre tanulónként és évente 5 percet szán a pedagógus (aki ezt a kötelességet leírta, biztos nem ennyiben gondolkodott)! Ez, alapul véve a már szokásos 6 osztályunkat átlagos 23 fős létszámmal, évi 11,5 órát jelent, ami 36 hétre elosztva heti 0,32 óra.

Pár sort szánnom kell a „tegyen meg minden tőle elvárható” fordulatra is. Azt hiszem, erre mondják azt, hogy „gumiszabály”, hasonló a KRESZ-ben felbukkanó „útviszonyoknak megfelelő vezetés”-hez, de még annál is megfoghatatlanabb. Jól szemlélteti azt, hogy az egész írás címében feltett kérdésre miért nem lehet egyszerűen számokkal válaszolni, sőt igazából miért nem lehet erre a kérdésre válaszolni. Akkor most ez mégis mit és egész pontosan mennyi munkát igényel? Ha észlel valamilyen problémát egy gyerek szociokulturális hátterével kapcsolatban, hogyan tárja azt fel, egyáltalán meddig mehet el, meddig kell elmennie, mi az elvárható mértéke a személyiségfejlesztésnek, milyen eszközökkel és módszerekkel tudja ezt megvalósítani, és mennyi munkájába, mennyi idejébe kerül ez? Ezekre a kérdésekre éppen úgy nincs válasz, mint arra, hogy egy szülő naponta pontosan hány órát tölt a gyermeke(i) nevelésével. Csakhogy míg a szülő számára ez természetes állapotbeli kötelesség, addig a pedagógusnak vállalt hivatás és munka. Jól szemlélteti ez azt is, hogy miért nem munkahely, és miért közösség az iskola.

b) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse: *heti 0,06 óra*

A szükség szerintséget értelmezzük úgy, hogy nincs szükség ilyen konzultációra, és tételezzük fel, hogy nincs különleges bánásmódot igénylő tanulója. Természetesen mindkettő lehetetlen, de vegyük az abszolút minimumot! Ismétlem, ilyen nincs, tehát az itt számolt szám nem létezik, ennél csak több lehet az erre fordított idő! De maradva a fikciónál, tehát hogy nincs ilyen, ebben az esetben pusztán meg kell győződnie erről a tényről. Ez legyen gyerekenként és évente egy perc, ami az előző számokkal mindössze heti 0,06 órát jelent. De ha csak egy ilyen tanítványa van is...!

c) segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat:
Az előző párja. Igazán feladatot a nyilvántartás jelenthet. De járjunk el hasonlóan mint az előzőnél, sőt, tételezzük fel, hogy az előző megállapításakor ezt is meg tudja állapítani! Ezért

erre külön nem is számolok semmit. De ha csak egy is van! kérem az olvasót, hogy majd a végső számok tanulmányozásánál jusson eszébe ez a két pont (is)!

d) előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására:

Joggal feltételezhető, hogy ez áthatja az egész munkáját, nem tekintjük külön feladatnak.

e) egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat:

Szintügy. (De azért válogassuk csak ki hányféle ismeret, ismeretkör elsajátíttatása, megismertetése bukkan fel egy ilyen, szinte csak odavetett mondatban: egymás szeretete, egymás tisztelete, családi élet értékei, együttműködés, környezettudatosság, egészséges életmód, hazaszeretet. Összesen 7! Ha csak azt nézzük, hogy ez mondjuk a tervezésnél hét törvényileg kötelezően figyelembe veendő szempont, akkor máris nem tűnik túlzásnak a felkészülésre számolt idő.)

f) a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről: heti 0,32 óra

Részben már mindenképpen érintettük, hiszen például ilyen feladat volt a fogadóóra. Az értékelésnél azonban nem számoltam az eredmények szülő felé való továbbításával, ezért a jegyek ellenőrzőbe, tájékoztatóba beírására (esetlegesen egyéb információk, fegyelmi ügyek beírására) is számolok egy kis időt. Tehát semmi egyéb, mint az egyszerű, fizikai értelemben vett adminisztrációra, vagyis a szavak, számok ellenőrzőbe, tájékoztatóba való beírására. Legyen ez annyi, amennyit az értékelő napló vezetésére számítottam!

g) a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,

Legyünk nagyvonalúak, és mondjuk, hogy a felvilágosítás és betartatás része az eddig beszámított feladatoknak, vészhelyzetre pedig nem lesz szükség. Persze számíthatnánk valami olyasmit is, amit készenlétnak hívnak, de itt most tényleg csak a minimumot számolom. De ismét jelzem, ilyen nincs! Mert vészhelyzet van, és még inkább lehet. Erre pedig figyelni kell! Ha az osztályban valaki drogozni kezd, ki nem jelezte a problémát, ki nem figyelte a veszélyre? De most hogy számoljam ki, hogy ez az odafigyelés mennyi munkát jelent, hogy mondjam meg, hogy mit jelent itt megint a „tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést” fordulat? Tehát ismét valami, ami kötelesség, és feladat, de képtelenség kiszámolni, hogy mennyi munkát jelent. Csak az biztos, hogy munkát és felelősséget jelent.

h) a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

Az első fele nyilván nem feladat, hanem sokkal inkább egy elvárt attitűd. De ott van a második, ami megint kérdéseket vet fel. Mi tekinthető érdemi válasznak egy tanuló kérdés/javaslat, vagy egy szülői kérdés/javaslat esetén? És milyen formában tegye ezt meg? Egy biztos, ez megint feladat. De foglalkoztunk már konzultációs lehetőségekkel (pl.

fogadóóra), tétélezzük fel, hogy ezek az érdemi válaszok az eddigi feladatokba beleférnek. Persze lehet, hogy nem, de megint kiszámolhatatlan, hogy ez mivel jár.

i) az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,

A tervezést már számítottam a tanmenetnél és az órák, foglalkozások tervezésénél. Ugyanakkor az, hogy itt is szerepel, jól mutatja, hogy a számítás nem volt túlzó, ez bizony komoly kötelesség és feladat.

j) a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját,

Szintügy.

k) részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

Ezzel is foglalkoztunk már.

l) tanítványai pályaeorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,

A pályaválasztási időszakokban ez kifejezetten többletfeladatot is jelenthet, de ez nem állandó és inkább az osztályfőnökséghez köthető feladat. Igaz, a törvény minden pedagógust kötelez erre, vagyis ez így nem teljesen helyes szemlélet, de ott ragadható meg mint külön feladat. Ezért itt nem számolok vele, majd az osztályfőnöki megbízásnál.

m) a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,

Volt róla szó, és majd még lesz is.

n) pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

Erről is.

o) határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,

Kötelező minősítés egy pedagógus pályája során kétszer fordul elő. Ezen kívül még egyszer, maximum kétszer fordulhat elő nem kötelező minősítés valamelyik választható fokozatba, vagy sikertelen minősítés esetén megismételt minősítés. Azt megint nehéz megmondani, hogy az ezekre való felkészülés mennyi időt vesz igénybe, és mennyi történik ebből tanítási napokon. Biztosan sok idő. Ha megnézi valaki a minősítéshez szükséges portfólió elkészítését leíró útmutatót, alkothat erről némi elképzelést magának.

Nyilvánvalóan feladatot jelent, de csak alkalmanként, illetve nem közvetlenül munkaköri feladat, ezért ezt sem számítom itt most, de fogok vele foglalkozni.

p) megőrizze a hivatali titkot,

q) hivatásához méltó magatartást tanúsítson,

Ezek inkább magatartási előírások.

r) a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Ezekre már kitértem, vagy ki fogok térni.

Az Nkt. kötelességlistája tehát egyrészt megerősítette több előzőleg említett feladat elvégzésének szükségességét, függetlenül attól, hogy azokat előírják-e vagy sem. Másrészt ezek a kötelességek generáltak még heti 0,7 óra (42 perc) munkaidő-igényt. Ez kevésnek tűnhet. Az óraszámmal meghatározott primitív gazdasági számítások szerint azonban egy órányi (értsd 45 perc) óraszámemelés, nagyjából 4,5%-kal csökkentené a szükséges humán erőforrás-igényt. Ha itt találtam 45 percet, akkor logikusan ez is ilyen arányú munkaerőt igényelne. Ez azonban soha, sehol nem kerül szóba, hiszen ezek nem is feladatok, hanem kötelességek...

Az Nkt. által felsorolt kötelességekből eredő további feladatok: heti 0,7 óra

A 20/2012 EMMI rendelet alapján elvégzendő feladatok

Ez a rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szól, (nyilván minket a működés érdekel), vagyis számos feladat vonatkozásában az Nkt. kiegészítését jelenti.

Éves munkaterv:

Ez az iskola egyik fontos alapidokumentuma, aminek tartalmát ez a rendelet szabályozza [3.§ (2)]. Arra most ki se térek, hogy magát ezt a dokumentumot is a pedagógusok készítik el, azért említem itt meg, mert utal sok feladatra, amik munkaidő-igényt generálhatnak. A munkaterv kötelező tartalma egyebek mellett:

- emléknapi, megemlékezések időpontja,
- az iskolai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontja,
- nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadóórák időpontja,
- nyílt nap tervezett időpontja,
- a tanulók fizikai állapotát felmérő vizsgálat időpontja

Nem számolok itt most ezekre időigényt, mert vagy már megtettem, vagy még fogom, vagy nem olyan jellegű feladatok, amelyeket minden tanárnak el kell látnia. Azt akarom csak jelezni, hogy az ilyesmi nem valamiféle úri huncutság, nem az iskola elhivatottságából, vagy helyi hagyományaiból eredő szokás, ilyeneket csinálni jogszabályban előírt feladat.

Belső ellenőrzés heti 0,3 óra:

A rendelet 4.§ (1) bekezdés b) pontjából derül ki, hogy ilyen feladat is van. Ezt sok minden szabályozza, egyebek mellett az intézmény belső szabályzatai is, ezért nehéz megmondani, hogy milyen és mennyi feladattal jár. Újabban az intézményi önértékelés veszi át ennek a szerepét, aminek lebonyolítása rengeteg pluszmunkát jelent majd, de ez a dolog még eléggé kialakulatlan. Az biztos, hogy a belső ellenőrzés részben, de nem teljes egészében vezetői feladat, és az is, hogy részben nem minden pedagógust érintő feladat (hanem felelősöké, munkacsoportoké), de az is biztos, hogy minden pedagógusnak van vele munkája. Próbálkozzunk egy óvatos becsléssel: Tételezzük fel, hogy a munka java részét a vezetőség és a feladattal külön megbízott munkacsoport végzi el! Még így sem túlzás egy tanévre két óra ezzel kapcsolatos munkát számolni mindenkire. Megint tegyük fel, hogy ennek felét tanítás nélküli munkanapon lehet elvégezni, így kerekítve kijön évi 1 óra, ami heti 0,3 órát jelent.

Tankönyvellátás

Az 5.§ (1) i) pontja szerint a tankönyvellátás megszervezésének szabályait a házirendnek kell tartalmaznia. Mivel belső szabályzat tartalmazza, és mivel talán ezek a feladatok tanítás nélküli napokon is végezhetőek, már túl soknak érzem a spekulációt, ezért nem számolok semmit erre. DE! Jelzem, hogy ilyen feladat is van, és hozzáteszem, hogy szépen szaporodnak már a tanítás nélküli napokra utalt feladatok, ám a tanítás nélküli napok száma is véges! A témára még visszatérek.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok heti 0,3 óra

Haladva a pedagógiai program tartalmi előírásai között megjelenő feladatok során [6-11.§] a közösségfejlesztés, a hátrányos helyzet csökkentése, a kiemelt figyelmet igénylők fejlesztése, és ilyesmik nem állítottak meg, ezeket úgy tekintetem, mint a normál pedagógiai tevékenység részét. A teljes körű egészségfejlesztés azonban már megállásra és kalkulációra késztetett. Mi is ez? A rendelet 128-129.§-a fejt ki részletesen, hogy mit jelent ez, és milyen feladatokkal jár. Egyébként nagyon jó dolog, az iskolába hoz be olyan programokat, amik az egészséges életmód megszerettetéséről általánossá, természetessé tételéről szólnak. Tétélezzük fel, hogy egy pedagógusnak a különböző programok, lehetőségek tervezése, szervezése és az ezekhez kapcsolódó kommunikáció, a tanulók egyéni fejlettségének, állapotának megismerése és a tanulók motivációja egy tanévben három óráját veszi igénybe. Tegyük fel, hogy ennek harmada tanítás nélküli napon végezhető, majd a maradékot felezzük meg, azért, hogy senki ne mondhasa, hogy sokat számoltam. Marad évi 1 óra, vagyis heti 0,3. Túlzásba egyáltalán nem estem, ha valaki úgy érzi, olvassa el a fent említett paragrafusokat!

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása:

Nem vonható kétségbe, hogy erre szükség van. Nem számítok rá plusz időt, mert valószínűleg tanítás nélküli munkanapon történik, de meg kell említenem mint feladatot. És itt teszem mellé a tűzvédelmi, balesetvédelmi és munkavédelmi ismeretek elsajátítását is.

Fegyelmi eljárás

A 20-as rendelet részletesen szabályozza, hogy ennek hogyan kell történnie. Nagyon pontosan szabályozott, pontról pontra végrehajtandó eljárásról van szó. A legtöbb teendője ezzel kapcsolatban az intézményvezetőnek van, de nyilván mindig érintett egy vagy több pedagógus is, és nekik is van munkájuk, teendőjük az eljárásban. Pl. az eljárást egy a nevelőtestületből a nevelőtestület által választott 3 tagú bizottság folytatja le. DE! Tegyük fel, hogy nincs ilyen eljárásra szükség, és még ha van is, nem érint minden tanárt. Nem számolok vele, csak jelzem, ilyen is van, ezzel is lehet munka.

Vizsgák

Van ilyen általános iskolában is: Osztályozó vizsga, különbözeti vizsga, javítóvizsga. Egy-egy ilyen több tanárt is érint, mindegyikük számára legalább egy óra munkát jelent. De nem lehet itt és most megmondani, hogy hány ilyen van egy évben, és kinek jelent feladatot, továbbá jellemzően tanítás nélküli munkanapon történik, ezért itt most nem számolok vele.

Országos mérések

Ezek a rendelet szerint tanítási napokon, tanítási órák keretében történnek, vagyis maga a mérés nem jelent pluszfeladatot. A mérést viszont meg kell szervezni, adatot kell szolgáltatni hozzá, át kell venni és vissza kell küldeni az anyagokat, sőt, egyes esetekben (pl. nyelvi mérésnél) ki is kell javítani. Ez a határidők miatt nem történhet tanítás nélküli napon. Nem érint mindenkit, de akit igen, annak sok munkát jelent. Itt most nem számolok vele, majd másutt.

Intézményi tanács, iskolaszék

Kérdés, hogy ilyen hol van, hol nincs, és nyilván nem érint minden pedagógust a részvétel, azt meg végképp lehetetlen megmondani, hogy ez mennyi feladatot jelent. Nem számolok vele, csak jelzem: ilyen is van.

A lelki egészség védelme, a káros szenvedélyek megelőzése heti 0,03 óra

A rendelet nélkül is természetes lenne, hogy van ilyen feladata az iskolának és a pedagógusnak. Mondhatjuk azt is, hogy ez egyfajta szemléletként át kell hogy hassa a nevelő tevékenység egészét. De jelenthet azért konkrét feladatot is. A rendelet pl. leírja, hogy probléma esetén hogyan kell bántalmazás vagy deviáns viselkedés észlelésekor esetmegbeszélést tartani. Nem kell magyaráznom, hogy ennek elhanyagolása mivel járna... Ez nem tekinthető csak osztályfőnöki feladatnak, mert bármelyik érintett pedagógussal előfordulhat. Tegyük fel, hogy évente csak egyszer van szükség esetmegbeszélésre (sajnos ez valószínűtlen, de amúgy iskolája válogatja...), és számoljunk csak és kizárólag a megbeszélésre szánt idővel (vagyis az eset feltárása, és a későbbi intézkedés az itt most kimarad, tekintjük úgy, mint a tanári munka „normál” részét)! Számoljunk a megbeszélésre egy órát, ami brutálisan kevés, ha pl. arra gondolunk, hogy egy gyerekek közötti bántalmazásról van szó... Ez így heti 0,03 órát jelent. Hangsúlyozom, a számítás lefelé(!) nagyon eltér a realitástól és az elvárhatótól!

Együttműködés az iskolapszichológussal heti 0,03 óra

Ilyen is van, ugyanazzal a céllal, mint a fentiek. Az igaz, hogy alig vannak iskolapszichológusok, ezért ilyen feladat is alig van, de a rendelet előírja, és én most azt számolom, amit a jogszabályok előírnak. Ezért a fenti, abszurdan minimális időt számítom ide is: heti 0,03 óra.

Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés (tanfelügyelet) heti 0,04 óra

Akkor jelenthet feladatot a pedagógus számára, ha sor kerül az ő ellenőrzésére, ha részt vesz az intézményvezető ellenőrzésében, vagy ha intézményellenőrzés történik. A rendelet szerint ötévente egyszer ezek közül mindegyikre sor kerül, ezért így számolok. A legtöbb feladatot az jelenti, ha a pedagógust ellenőrzik. Az előkészítéssel, a helyszíni ellenőrzéssel, és az utólagos teendőkkel együtt nem túlzás azt mondani, hogy ez 5 órányi munkát jelent. A vezető ellenőrzésében legalább egy kérdőívvel vesz részt, számoljunk erre fél órát! Az intézményellenőrzés már nagyobb menet, ott vannak értekezletek is, intézkedési terv a végén, és egyéb apróságok, erre én veszek 2 órát. Az ellenőrzés jellegéből adódóan az összes tevékenység tanítási napokon történik. Ez akkor 7,5 óra ötévente, 1,5 óra évente, 0,04 óra

hetente. Itt külön ki kell hangsúlyoznom, hogy ez elvi számítás, tehát a helyzet az, hogy általában semmit, néha pedig nagyon(!) sokat kell ezzel dolgoznia.

Képességbontakoztató és integrációs felkészítés

Ez egy kicsit bonyolult. Olyan felkészítés, amit az iskola „a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából” szervez. Részletekbe most nem mennék bele, de felteszem, hogy ez bárhol felmerülhet feladatként. Tegyük fel, hogy maga a felkészítés a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben történik, hiszen ez is egyfajta foglalkozás. De akkor is ott van még a szociális helyzet vagy fejlettség megismerése, feltárása és a tevékenység megtervezése. Ez nyilván nem kevés feladat, a rendelet előír egyéni fejlesztési tervet, háromhavonkénti ellenőrzést, értékelést... stb. DE! Nem számolok vele, mert nem biztos, hogy mindenkit érint, tehát nem általános feladat.

A 20/2012 EMMI rendeletben tehát találtunk még összesen heti 0,7 órányi olyan feladatot, amit minden pedagógusnak el kell végeznie.

Összegzés

A jogszabályok alapján azok a feladatok, amelyeket külön előírás nélkül, beosztástól függetlenül el kell végeznie egy általános iskolai tanárnak, a következőképpen alakulnak (kerekítve):

1. Neveléssel-oktatással lekötött munkaidő:
  - a. Tanítási órák és egyéb foglalkozások: heti min. 22, max. 26, átl. 24 óra
2. A kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött része, illetve egyéni beosztás szerint a kötetlen munkaidő:
  - a. Felkészülés az órákra, foglalkozásokra: heti min. 13, max. 15, átl. 14 óra
  - b. Egyéb feladatok a 326-os rendelet alapján: heti 14 óra
  - c. A törvényi köteleességekből eredően további: heti 0,7 óra
  - d. A 20/2012 EMMI rendeletből: heti 0,7 óra

Összesen: heti min. 50,4, max. 56,4 átl. 53,4 óra

Az eddigiekben tehát csupa olyan feladattal foglalkoztam, amit minden általános iskolai tanárnak el kell végeznie. A munkaidő-nyilvántartásban ezek nem fognak ilyen számokkal szerepelni, mivel az igazgató csak a kötött munkaidőre, tehát heti 32 órára írhat elő feladatokat. Vagyis ezeket csak 32 óra erejéig fogja előírni. A kötetlen munkaidő is munkaidő, vagyis nem jelenti azt, hogy akkor a pedagógus azt csinál, amit akar. Akkor is ezekkel a feladatokkal kell foglalkoznia, azonban nem kell elszámolnia az idő felhasználásával. Vagyis a 32 órára szóló előírás 32 órában lesz elszámolva, a többi pedig alakul, ahogy alakul, de a fenti feladatokat el kell végezni. A munkaidő-nyilvántartás ezért alkalmatlan annak megállapítására is, hogy mennyit kell dolgoznia a pedagógusnak, és annak megállapítására is, hogy mennyit dolgozott a pedagógus. A munkaidő-nyilvántartásban 32 órának kell lennie, és annyi is lesz benne, nem több, nem kevesebb.

A számítások nem túlzóak, mindenhol nagyon keveset számoltam, és nem számoltam bele több olyan feladatot, ami nem rendszeres, és/vagy nem vonatkozik minden tanárra. Vagyis ezek a számok egyéneként lehetnek ennél magasabbak is, alacsonyabbak csak valamelyik feladat vagy köteleesség hanyagolása esetén.

Tanítás nélküli munkanapok

Tanítás nélküli munkanapok vannak a tanítási év kezdete előtt és után, a tanév rendje szerint az intézményvezető döntése alapján lehet még a tanítási évben öt ilyen, és a 326-os rendelet szerint a pedagógusok számára tanítás nélküli munkanapnak minősülnek az őszi, téli és a tavaszi szünet munkanapjai. (Ezt sokan újdonságnak tartják, pedig nagyon régi szabály, már az Nkt. és rendeletei elődjeiben is szerepelt. Ugyanakkor ezek a napok nem feltétlenül tanítás nélküli munkanapok, ugyanis ha a nyári szünetben valami okból nem tudják kiadni a pedagógus teljes szabadságát, akkor először ezeket a napokat kell kiadni. Vagyis a szünetek munkanapjain a pedagógus számára vagy tanítás nélküli munkanap van, vagy szabadságon van.)

Ha a szünetek munkanapjait tanítás nélküli munkanapnak vesszük, és hozzáadjuk a kijelölhető öt napot, továbbá az év eleji és végi napokat, akkor kb. 25 tanítás nélküli munkanappal számolhatunk (változó lehet a szünetek és egyéb tényezők miatt, ezért pontos számot nem lehet mondani). Számolhatunk úgy is, hogy egy évben van kb. 250 munkanap. Ebből van 181 tanítási nap, és 46 nap a tanár szabadsága (hogy miért ennyi, abba most nem megyek bele). A maradék a tanítás nélküli munkanap. Így is kb. 25 jön ki +/- lehet 2-3 nap ide vagy oda, az egyszerűség kedvéért számolhatunk 25-tel. Ez napi 8 órával számolva pontosan 200 munkaóra.

A fentiekben az alábbiakkal kapcsolatban írtam, hogy jogszabályban előírt feladatok, de végezhetők tanítás nélküli napon is, vagy jellemzően ilyen napokon történnek. Most számolok hozzájuk munkaidő-igényt is:

Éves tervezés, tanmenet, éves foglalkozásterv készítése 2,5 óra

Ezzel már foglalkoztam, de magára a készítésre keveset számoltam, mondván, ez részben a tanítás nélküli napok feladata. Ott óvatos becslés szerint 6 órát számoltam erre a munkára, az ottani számítás szerint ebből 2,5 maradt a tanítás nélküli napokra.

Egyéni fejlesztési terv 2,5 óra

Ilyesmivel eddig nem foglalkoztam, számítható erre is annyi, mint a tanmenetekre.

Versenyek 4 óra

A tanév rendje és más rendeletek szerint az iskola éves munkatervében kell meghatározni azt, hogy milyen versenyeken vesz részt az iskola. Ez kb. lehetetlen, év közben is írnak ki versenyeket, és sokat alakulhat a dolog, de persze ez csak terv. A versenyekre való felkészítés történhet valamilyen egyéb foglalkozáson, vagy egyszerűen csak önszorgalomból valahol valamikor, valahogy. De ez nem is feltétlenül érint minden pedagógust. Most arra gondolok, amikor az iskola maga szervez valamilyen versenyt, illetve arra, amikor a pedagógus elmegy valamilyen versenyre a tanulókkal. Egy ilyen program rendszerint egész napra szól, nyugodtan számolhatunk rá egy 8 órás műszakot. De én most elosztom kettővel.

Az iskola kulturális- és sportéletével kapcsolatos események, rendezvények 40 óra

Az igazgató által meghatározható 5 naptól legalább 3 ilyenről szól, és ezek rendszerint egész napos programok, máris van 24 óránk. Ehhez jöhetnek még ünnepek, témanapok, projektek, évnitó, évváró, ballagás, ki tudja még mi minden, simán még két teljes nap erre elszámolható.

Ügyvitel, adminisztrációs feladatok 1 óra

Vannak tipikusan ilyen napokon végzett ügyviteli feladatok, pl. az egyéb foglalkozási naplók megnyitása és lezárása (az osztálynapló az osztályfőnök ügye), az összeolvasás, órarendek kitöltése. Ezekre nyugodtan számolhatunk egy órát, ennél biztosan több...

Év eleji és év végi értekezlet 8 óra

Ezekre az értekezletekre 4-4 órát számolni egy kicsit sem túlzás.

Továbbképzés 10 óra

Fentebb úgy számoltam, hogy a kötelező továbbképzések teljesítése év 20 órát jelent, és ennek a fele történik tanítás nélküli napokon, így tehát 10 órával számolok.

Tankönyvvel kapcsolatos ügyek 1 óra

A tankönyvek megrendelése és kiosztása a tankönyvfelelős feladata. A tanárra annyi hárul, hogy megismerje a kínálatot, és kiválassza a neki megfelelőt, vagy javaslatot tegyen rá, vagy egyeztessen a többi azonos szakos tanárral. Ez is munka, de talán nem mindig van rá szükség. Legyen évi 1 óra!

Teljes körű egészségfejlesztés 8 óra

Ezzel kapcsolatban a programok szervezésére számoltam időt, magukra a programokra nem. Tegyük fel, hogy az iskolának van évente 3 ehhez köthető programja, ebből kettő a fent már említett 40 órás keretben történik. A kisebb egyéb eseményekre számoljunk még 8 órát, az mondjuk egy nagyobb, vagy 4 kisebb esemény.

Elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása 4 óra

Ha csak egy gyors, ismétlő tanfolyamon vesz részt a tanár, arra 4 óra bizonyára elég. Kérdés persze, hogy hol tartanak ilyet, de az előírás megvan rá, és most ezzel foglalkozunk.

Tűzvédelmi, balesetvédelmi, munkavédelmi ismeretek elsajátítása 12 óra

Az előzőhöz hasonlóan 4-4 órával számoltam. Tekintetbe véve, hogy más munkahelyekhez képest egyedülálló módon gyakori, hogy a pedagógusok az ezekhez kapcsolódó szabályzatok elkészítésében is részt vesznek, nem túlzó a számítás.

Kötelező munka-egészségügyi vizsgálat 1 óra

Egy órába belefér talán a várakozás, meg az esetlegesen szükséges papírok összeállítása is.

Osztályozó vizsga 5 óra

A rendelet szerint ezt a tanítási évben kell elvégezni, de egész napos munkát kíván, ezért inkább itt számolok vele. Elvileg nem érint mindenkit, de ha több is van, és csak közepes méretű a testület, akkor simán bevonódik az egész. Elő kell készíteni a feladatokat, kell egy sor adminisztráció, értesítés, bizottság jegyzőkönyv, helyiség, eszközök, javítás, tehát szépen telik vele a munkaidő. Hogy hány van, az persze esetleges. Vegyünk fejenként egyet, az pedig legalább ennyi munka.

Javítóvizsga 4 óra

Ez tipikusan tanítás nélküli napon van, a rendelet szerint augusztus 15. és 31. között szervezhető. Persze csak azt érinti, aki valakit buktatott, de itt is van bizottság, jegyzőkönyv, értesítés, szóbeli, írásbeli stb. Kicsit kisebb, mint az osztályozó, legyen ez csak 4 óra!

Taneszközök karban tartása, leltározása 5 óra

Valamilyen formában mindenki érintett, jellemzően a júniusi tanítás nélküli napok feladata. Legalább ennyit mindenki dolgozik vele, de van a ki sokkal többet, egészen komoly vegyszerlisták vannak például.

Belső ellenőrzés 1 óra

Fentebb számoltam rá évi két órát, de azt mondtam, hogy a fela tanítás nélküli napon végezhető, ezért ebből egy órát ott, egyet itt kell számítanom.

Tanulmányi kirándulás, táboroztatás

Ha van az iskolai munkának szürke területe, akkor ez tipikusan az. Általában kívülről és belülről is természetesnek tartjuk, hogy az iskola szervez ilyesmit. Azt is, hogy ez pénzbe kerül a szülőknek. Márpedig ez igazából jogszabályilag nem természetes. Iskolai programként, munkaidőben csak olyasmit szervezhetne az iskola, ami a pedagógiai programjában van, ha viszont ott van, akkor ugyanúgy ingyenesnek kellene lennie, mint a matekórának. Viszont ilyesmire nyilván egyetlen magyar iskolának sincs pénze, akár önállóan gazdálkodik, akár nem. Az iskolák ezt többnyire azzal hidalják át, hogy az ilyen programok nem kötelezőek, így aki nem tud, vagy nem akar fizetni, az nem jön. Lehetne persze az is a megoldás, hogy akkor nincsenek ilyen programok, de többnyire igény van rájuk.

Ahol van ilyesmi, ott ez tanítás nélküli munkanapon történik. Sokan gondolják (még pedagógusok is!), hogy a kirándulás vagy táboroztatás a pedagógusnak is pihenés, szórakozás. A valóság éppen ezzel ellenkező: Az egyik legfárasztóbb pedagógus feladat. Kezdve a program kitalálásától a szervezésen (utazás megoldása, szállás, étkezés, költségvetés, kommunikáció...) át egészen addig, hogy egy osztálynyi gyerekért ő (esetleg még egy vagy két kollégája) a felelős, de neki kell őket fegyelmezni, irányítani, motiválni, szórakoztatni is. Nem ritka, hogy egy 2-3 napos kiránduláson a tanár egyáltalán nem alszik (a gyerekek sem...).

Apropó, több napos kirándulás vagy tábor! A tanítási napon is 8 óra a munkaidő, de természetesen nem lehet szélnek eresztani a gyerekeket és közölni velük, hogy lejárt a munkaidőm. Ezért a nap további 8 órájára ügyeleti díj, az éjszakára pedig készenléti díj jár. Ezt vagy fizetik, vagy sem...

De mi a helyzet az előírással? Ez egy nagy feladat, de igazából konkrétan semmi sem kötelezi rá az iskolát vagy a pedagógust, sőt, mint fentebb írtam, rendszerint még az iskola sem kötelez rá senkit. Vagyis nyugodtan lehet rá mondani: Sok munka, nehéz munka, de kérte valaki? És én most azt számolom, hogy mi az, amit jogszabály vagy más betartandó utasítás kötelezően előír mint feladatot, és ezeknek mennyi a munkaidő-igénye. Ezért hiába általános, hogy a legtöbb tanár szervezőként vagy kísérőként részt vesz tanulmányi kiránduláson, vagy hogy az iskolák nyár elején vagy máskor gyakran szerveznek táborokat a tanítás nélküli napok felhasználásával, én erre a feladatra nem számolok időigényt.

A fentiek alapján tehát azt mondtam, van a tanítás nélküli napokra 200 munkaóránk. Erre a 200 órára összeszedtem 109 órányi mindenképpen elvégzendő feladatot. Marad tehát 11,4 tanítás nélküli munkanapunk, amin tételezzük fel, hogy nem valamilyen rendkívüli feladattal van elfoglalva a pedagógus (pl. nem kirándul vagy táboroztat), hanem a fenti számításba bevont feladatokkal foglalkozik. A tanítás nélküli munkanapokra nem vonatkozik a speciális munkaidő beosztás, itt tehát napi 8 órával számolhatunk. Ez annyi mint évi 91 óra, ami 36 hétre elosztva (oszthatunk 36 héttel, mivel a tanítási éven túli tanítás nélküli munkanapokat nem számoltam be) heti 2,5 órát jelent.

Vagyis ezek miatt a napok miatt a fent számított heti munkaterhelés ennyivel csökken, vagyis az előírt feladatok elvben számolt heti munkaidő igénye a tanítás nélküli munkanapokon végzett munkával csökkentve és kerekítve:

heti min. 48, max. 54, átl. 51 óra

Tanári feladatok külön megbízás alapján

A pedagógusok kaphatnak további munkaköri feladatokat is, amelyeket szintén kötelesek ellátni. Ezek közül bizonyos megbízásokra külön díjazás (pótlék) is jár, ezért azoknál a feladatoknál ennek tényét is feltüntettem és némileg elemzem. A pótlékre ugyanis lehet azt mondani, hogy az a többletmunka díjazása. Ez tulajdonképpen elfogadható érvelés, de nem változtat sem azon a tényen, hogy a pedagógus munkaideje elvileg ezekkel a feladatokkal sem lehet heti 40 óránál több, sem azon a tényen, hogy a pluszfeladat díjazása nem csökkenti az egyébként elvégzendő feladatokat és az azok elvégzéséhez szükséges időt.

Mentor heti 0,75 óra

A 326-os rendelet szerint ezt a feladatot a kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött részében rendelheti el az igazgató. Ha van Gyakornok besorolású pedagógus a nevelőtestületben, mellé mindenképpen ki kell jelölni egy mentort. Szerepel a

Mesterpedagógusok által végezhető pluszfeladatok között is, a rendelet ezzel kapcsolatban is kiemeli, hogy a kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött részében kell végezni, és azt is hozzáteszi, hogy legalább heti két órában. Ugyanakkor a feladatnak nem feltétele a mesterpedagógusi besorolás. A mentor konkrét feladatait is a rendelet sorolja fel, ez alapján számolunk:

- Negyedévente legalább egy, legfeljebb 4 óra meglátogatása és megbeszélése: Ha a minimumnál maradunk, akkor ez évi 4 óra. Megbeszéléssel együtt nyugodtan számolhatunk 2 órát alkalmanként, az év 8 óra, ami heti 0,2 óra.
- Igény szerint, hetente konzultációs lehetőséget kell biztosítani. Tegyük fel, hogy csak kéthetente igényli a gyakorlók, és csak egy órát beszélgetnek, akkor ez heti 0,5 óra.
- Félévente jellemzést kell írnia a gyakorlóról. Ez komoly munka, nehéz megbecsülni mennyi időt vesz igénybe adatgyűjtéssel, az adatok rendszerezésével, mérlegelésével, majd a jellemzés megfogalmazásával. De legyünk óvatosak és optimisták, és számoljunk rá évi 2 órát, vagyis heti 0,05 órát!

Ilyen számokkal a mentori feladat heti 0,75 órát jelent. (Ismét hangsúlyozva, hogy a minimális látogatással és csak kéthetenkénti konzultációval számoltam!)

Munkaközösség-vezető heti 0,5 óra

A jogszabályok ehhez a megbízáshoz nem kötnek konkrétan feladatot, ezért nehéz pontosan megmondani, hogy milyen és mennyi munkával jár. Intézményenként eltérő lehet a gyakorlat, sőt még a munkaközösségek száma is.

A leggyakoribb munkaközösség-vezetői feladatok és becsült időigényük:

- Óralátogatás
Tételezzünk fel félévente egyet, rövid megbeszéléssel, ami így évi 2,5, heti 0,07 óra
- Munkaközösségi értekezlet
Tételezzünk fel félévente egyet (ami abszurd), legyen optimista 1 óra, ami így évi 2, heti 0,05 óra
- Munkatervek, beszámolók készítése
Félévente 1-1 ilyen készítése jelent összesen 4 dokumentumot. Ha mindegyik csak 1-1 óra, az 4, de tegyük fel, hogy kettőt az éve eleji és végi tanítás nélküli munkanapokon végez, így számoljunk (a lehetetlenség érzését ismét leküzdve) évi 2, heti 0,05 órával!
- Véleményezések
Erre, csak hogy számoljak valamit, számolok évi 1 órát, ami heti 0,03 óra
- Vezetői értekezletek
Itt az igazgatóság kibővített értekezleteire gondolok. Legyen ez csak havi egy (vagyis évi 10), és egyenként legyenek csak 1 órások, ez így 0,3 óra, és akkor már beleszámoltam azt is, hogy az információkat meg kell osztani a munkaközösség tagjaival is.

Mindez összesen heti 0,5 óra, de ismét felhívom a figyelmet a fenti eltérésekre, arra, hogy a feladatok intézményenként erősen eltérőek lehetnek (pl. gyakori, hogy a tanmeneteket is ők ellenőrzik) és arra, hogy munkaközösség-vezetőnek lenni elsősorban folyamatos konzultációt és információközvetítést jelent, amit nehéz munkaidőben kifejezni.

A munkaközösség-vezető pótlékot is kap, amit a köznevelési törvény az illetményalap %-ában határoz meg (5-10%). Összege tehát függ az illető végzettségének szintjétől, a költségvetési törvényben meghatározott viszonyítási alaptól (jelenleg 101500), attól, hogy a rendelet szerint éppen ennek hány %-a az illetményalap (jelenleg főiskolai diplomával 163,3%, egyetemivel 179,6%), és végül attól, hogy a törvény szerinti intervallumon belül milyen mértékű pótlékot ad a munkáltató. Állami fenntartásban ez jelenleg (és vélhetően

mindig) a minimum, de más fenntartóknál is ez a jellemző. Így a munkaközösség-vezetői pótlék jelenlegi bruttó havi összege főiskolai végzettség esetén 8287 Ft, egyetemi végzettség esetén 9115 Ft. Ez heti 0,5 azaz havi 4 órával számolva bruttó 2072, illetve 2279 Ft-os órabért jelent. Természetesen a feladat meghatározása feladatként és nem munkaidőként történik, vagyis az órabér számítása értelmetlen, csak a pótlék mértékét akarom vele szemléltetni.

Osztályfőnök heti 2 óra

Osztályfőnöknek lenni nagyon szerteágazó feladat. Valószínűleg nem sikerül hiánytalanul összefoglalnom, hogy a megbízás milyen pluszfeladatokkal jár, ezért csak a magától értetődő feladatokat szedem össze, és minden esetenél abszolút a minimumot számolom. Vagyis ahogy eddig is, most is elmondható, ami alább következik, annál csak több lehet a valóságban, kevesebb biztosan nem.

1. Osztályfőnöki óra:

Önmagában erre és a rá való felkészülésre nem számítok külön időt, mert része a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőnek. Ugyanakkor következik belőle némi tervezés, legalább egy tanmenet elkészítése. Ha erre csak évi 1 óra munkát számolok, az heti 0,03 óra.

2. Napló:

A napló év eleji kitöltése és hivatalos megnyitása nagy és pontosságot igénylő munka, de itt nem számolok vele, mert rendszerint a tanítási év előtti tanítás nélküli munkanapokon történik. Ugyanez a helyzet a lezárással. Vannak azonban a naplóval kapcsolatban folyamatos osztályfőnöki feladatok is. Ezeket próbálom összegereblyézni:

- Hiányzások összesítése: Ez hetente elvégzendő feladat, a hiányzásoktól függ, hogy mennyi ideig tart. Számoljunk rá heti 5 percet, vagyis 0,08 órát! (A hiányzásokkal kapcsolatban még sok osztályfőnöki teendő van, ezekkel máshol foglalkozom.)

- A naplók ellenőrzése, esetleges hiányosságok pótlása, pótoltatása: Legalább havonta egyszer át kell néznie a bejegyzéseket. Hogy ezen kívül van-e teendője, az a hiányosságoktól függ. Az átnézés legyen heti 2,5 perc, vagyis 0,04 óra, és tegyük fel, hogy soha sehol semmi hiba nincs, ami miatt egyik vagy másik kollégát keresni kell...

- Adatok napra készen tartása, változások átvezetése: Nehéz megbecsülni, hogy ez mennyi idő, és persze teljesen esetleges. Ezért itt nem számolok vele, csak jelzem, hogy ilyen is van, ilyen is lehet.

3. Hiányzások:

A hiányzásokkal kapcsolatban az első az összesítés, amiről már írtam.

- Ezt követi az igazolások begyűjtése és az igazoltság rögzítése a naplóban. Az naiv feltételezés, hogy a tanulók mindegyike kérés nélkül rögtön hozza az igazolást, de elvileg ez történik, és mi most elvi munkaidő-igényt számolunk. Vagyis az igazolás átvétele, ellenőrzése (nem feltétlenül megfelelő, tehát mindig ellenőrizni kell), és rögzítése a naplóban hiányzásonként mondjuk összesen öt perc. Ha átlagban heti 2 hiányzással számolunk (ez nagyon kevés!), akkor az heti 10 perc, vagyis 0,17 óra.

- Ha igazolatlan hiányzás történik, akkor nagyon sok a teendő. Ezt pontról pontra a 326-os rendelet írja le, nagyon röviden valahogy így néz ki: Első esetben értesíteni kell a szülőt, második esetben a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve kell megkeresni. Ha eléri a 10 órát, értesíteni kell a gyermekjólétet és a gyámhatóságot, és a gyermekjólét az iskolával együttműködve intézkedési tervet készít, ha a 30-at, akkor a szabálysértési hatóságot kell értesíteni, ha az 50-et, akkor a gyámhatóságot. Ha a hiányzások összesen elérik a 250 órát, akkor a nevelőtestület döntésétől függően osztályozó vizsgát tehet a tanuló. Persze ezeknek

nagy részét az intézményvezető végzi el, ami azonban a gyakorlatban azt jelenti, hogy az osztályfőnök jelez a titkárságnak, a titkárság előkészíti a dokumentumokat, az igazgató pedig aláír. Mármost vajon hány munkaórát jelent, ha csak egy gyereknél végigmegy az egész folyamat? Vagy mi van, ha egynél végig, kettőnél meg csak a 10 óráig? Tehát megint nem számolok semmit, de nem azért, mert ez az egész nem generál feladatot, hanem mert képtelenség kiszámolni, hogy heti hány órát...

4. Magatartás és szorgalom értékelése:

Ezt az osztályfőnöknek havonta kell megtennie a pedagógiai program szempontjai alapján. A félévi és év végi osztályzást nem számolom bele, mert az az osztályozó értekezleten történik, amivel már számoltam (és most nem törődöm azzal, hogy az osztályozó értekezlet előtt azért fel kell készülnie, konzultálnia kell a szaktanárokkal, döntéseket kell hoznia). Ezért csak a havi értékelést nézem. Ha erre tanulóként számolunk öt percet, és veszünk egy a törvény szerinti átlaglétszámú osztályt, akkor az havi 115 perc, vagyis 1,92 óra, ami heti 0,48 órát jelent.

5. Tanulmányi kirándulás, közösségi programok:

Elvileg nem kötelező ilyennek lennie, gyakorlatilag mindenhol létezik. A tanítás nélküli napoknál már leírtam, hogy a kirándulással miért nem számolok, itt sem teszem. A közösségfejlesztés azonban kötelessége a pedagógusnak, kiemelten az osztályfőnöknek, ezért számolok közösségi programokra időt. Tegyük fel, hogy csak egy ilyen szervez, és ez csak pár órás (mondjuk egy osztályfarsang)! Így szervezéssel együtt számolhatunk évi 5 óra munkát, ami heti 0,14 órát jelent.

6. Szülői értekezlet:

Legalább évi 2 ilyen előfordul, általában több is, de maradjunk ennél a minimumnál. az időtartama legalább 2,5 óra, ami tehát ismét évi 5, heti 0,14 órát jelent, ha felkészülést ez esetben nem számolunk.

7. Családlátogatás:

Előírás nincs rá, sőt egyes vélemények szerint egyáltalán nem helyes gyakorlat. Az iskolák többségében azonban létezik, és ha meggondoljuk, a fentebb idézett kötelességgel kapcsolatban a szociokulturális háttért feltárására nehéz jobb eszközt kitalálni. Számoljunk itt is minimumot! Vegyük úgy, hogy 4 évig osztályfőnök valaki, és a 23 fős osztály minden tagját a négy év alatt egyszer látogatja. Ha egy látogatás az odajutással együtt egy óra, akkor ez évi 5,75 óra, ami heti 0,16 órát jelent.

8. Továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció:

Ez csak 8. évfolyamon fordul elő, ott viszont nagyon sok feladatot ad, ezért számolok vele. A különböző előzetes és végleges jelentkezési lapokkal, konzultációkkal, felvételi eredményekkel, módosításokkal egyáltalán nem túlzás egy tanulóra 2 órányi munkát számolni, ez 23-mal szorozva és négy évre elosztva évi 11,5, vagyis heti 0,32 órát jelent.

9. Félévi értesítő:

A 20-as rendelet írja elő, hogy kell lennie ilyennek, persze enélkül is természetes. Rendszerint az ellenőrzőbe beírva történik, de lehet ma már digitális is. Az elkészítése nagy pontosságot igényel, számoljunk rá darabonként 10 percet! (Ebben nincs benne a beszédés, az igazgatóval való aláíratás, a kiosztás...) Az átlaglétszámú osztállyal számolva ez akkor 230 perc, vagyis 3,8 óra, ami elosztva egy évre heti 0,1 órát jelent.

10. Bizonyítvány:

A félévi értesítőnél lényegesen komolyabb, jelentősebb dologról van szó, ezért még nagyobb figyelmet igényel a kitöltése. Itt egy darabra 15 percet számolok, amibe belekalkuláltam a törzslappal és a naplóval való összeolvasást is. Ez kötelező tevékenység, amit három pedagógus végez, és aláírással igazol. Gyakran tanítás nélküli napon történik, de nem feltétlenül. Így a 15 perc szerintem reális. 23 főre ez évi 345 perc, vagyis 5,75 óra, ami így heti 0,16 órát jelent.

11. Törzslap:

Ebben tanulói adatok vannak, és az adott év osztályzatai tantárgyanként, továbbá az esetleges változások. Nagyon fontos dokumentum, selejtezni sem lehet! Az elkészítése rendeletileg az osztályfőnök feladata, nyugodtan számolhatunk rá ugyanannyi időt, mint a bizonyítványra. Vagyis ez is heti 0,16 óra.

Összesítve ez 1,98 óra hetente, nyugodtan kerekíthetjük 2 órára. Arra is felhívom a figyelmet, hogy a szabadon maradt tanítás nélküli napokkal csökkentettem az általános feladatok időigényét, ám itt ismét említettem olyan feladatokat, amelyek tanítás nélküli napokon történnek. Ha tehát valaki osztályfőnök, vagy munkaközösség-vezető, akkor ez a csökkentés nála nem lehet a fenti mértékű. De ebbe már bele sem megyek, csak azért írom megint ide, hogy ha eddig valaki még nem értette miért lehetetlen pontosan kiszámítani a tanári munkakör munkaidő-igényét, akkor ebből talán megérti...

Az osztályfőnökségért is jár pótlék, kiszámításának elvei ugyanazok, mint a munkaközösség-vezető esetében. Itt is okkal számolhatunk a minimummal, ami a végzettség szintjétől függően havi bruttó 16575-18229 Ft, ebből pedig heti 2, havi 8 óra esetén 2000-2200 Ft körüli órabér jön ki. (Ismét hozzátéve, hogy az órabér számítása értelmetlen, mivel nem plusz munkaidő, hanem pluszfeladat meghatározásáról van szó.)

Munkacsoport-vezető heti 1 óra

Egy iskolában különböző alkalmi és állandó munkacsoportok is lehetnek, illetve kell hogy legyenek. Ezek közül a belső ellenőrzési csoport a leginkább körülhatárolható, de egy-egy intézkedési terv létrehozására, tantervmódosításra, rendkívüli feladatra is létrejöhetnek ilyenek. Leginkább csak becsülni lehet a feladatokat és ezek munkaidő-igényét, így született a fenti szám. Az ilyen feladatokra pótlék nem jár, „a helyben szokásos módon” vagy „a költségvetési lehetőségektől függően” díjazhatók, ami lehet sejteni, rendszerint mit jelent...

Tankönyvfelelős heti 0,5 óra

A legkevésbé népszerű külön megbízás. Hogy miért, az nem véletlen: Nagyon sok, időnyomként jelentkező munkával jár. Kezdődik a pedagógusok tájékoztatásával a lehetőségekről, aztán névsorok egyeztetése, kedvezményre jogosító igazolások beszerzése, adatszolgáltatások, megrendelés, átvétel, kiosztás, adminisztráció, visszáru... stb. stb. Meg sem kíséreltem leírni, hány és hányféle feladat. Nagyon sok ezek közül tanítás nélküli napokon történik, ezért itt nem számolom, de megint felhívom a figyelmet a fentiekben üresen maradt napok felhasználására! Ha számolok heti 0,5 órát a maradékra, azt hiszem, nem túlzok vele. Rendszerint a könyvtárosok látják el ezt a feladatot, de nem feltétlenül.

Ez is a külön díjazott munkák közé tartozik, jelenleg tanulónként 100 Ft jár érte, pontos összeget tehát itt nem lehet mondani.

DÖK segítő

A diákönkormányzatot elvileg maguk a diákok vezetik, de mindig van egy DÖK-segítő pedagógus. A jogszabályok szerint az ő munkája a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben is elszámolható, ezért itt most nem számolok vele, de meg kell említenem, hogy egyrészt van ilyen feladat, másrészt nagyon valószínű, hogy többet dolgozik, mint ahány órát erre elszámolnak neki, harmadrészt pedig ez az elszámolás rendszerint mindössze annyit jelent, hogy neki 22-nél (vagyis a minimumnál) több órája van. Külön díjazás ezért a feladatért nem jár.

Nem általános tanári feladatok

Több esetben említettem olyan feladatokat, amelyekre nem számoltam időt, mondván, hogy nem érintenek minden tanárt. Ezek azok a feladatok, amiken nem kell mindenkinek dolgoznia, de valakinek vagy valakiknek el kell végeznie. Most ezeket gyűjtöm egy csoportba, és mindegyikhez próbálok valamilyen munkaidő-igényt számítani.

Intézményfejlesztési feladatokban való közreműködés heti 0,08 óra

A 326-os rendeletnél merült fel. Kicsit nehéz megfogni, hogy ez mit is jelent. Én ide sorolnám a különböző pályázatokat, projekteket. Ezek a jellegüktől függően jelenthetnek sok vagy kevesebb munkát. De lehet ilyen egy új tantervi elképzelés kidolgozása is, részvétel egy ezen dolgozó munkacsoport munkájában, vagy egy fontos intézményi dokumentum módosításának kidolgozása. (Az intézményi dokumentumok szerkesztésénél csak a véleményezésre számoltam időt, a munkacsoportoknál pedig csak a munkacsoport vezetésére!) Ezeket a feladatokat csak becsülni tudom, és mivel az is lehet, hogy nincs ilyen feladat az adott évben, egy másikban viszont lehet, hogy rengeteg ilyen van, szándékosan jócskán alá is becsülöm. Évi 3 órával számolok, ami heti 0,08 órát eredményez.

Iskolai szertár fejlesztése, karbantartása heti 0,05 óra

Szintén a 326-os rendeletben felsorolt feladatok között található, és korábban számoltam rá heti 0,05 órát. Később levontam, mert nem érint mindenkit, így most itt a helye.

Telephelyek közötti utazás heti 0,5 óra

A 326-os rendeletben előírható feladatok között szerepel. Nem keverendő össze a munkába járással, azt sehol nem tekintik a munkaidő részének, nyilván itt sem. Arról az esetről van szó, amikor az iskola több telephelyen is működik, és ezek távolsága nagyobb annál, amit egy óraközi szünetben meg lehet tenni. (Csak az érdekesség kedvéért teszem hozzá, hogy ha óraközi szünetben megy át, akkor egy másik feladatát, a felügyeletet nem tudja ellátni...) Elég egyértelmű, hogy akkor is át kell menni a másik telephelyre, ha ezt külön nem írják elő. Az erre szánandó idő nyilván attól függ, hogy hányszor kell ilyen utazást tenni, és milyen távolságra. Vagyis pontos számot itt is képtelenség mondani. Tételezzük fel, hogy csak heti egyszer fordul elő (de akárhány lehet!), és csak településen belül, mondjuk oda-vissza 30 perc alatt. Ennél csak több lehet, tehát megint inkább csak jeleztem a feladatot.

Ünnepség, rendezvény heti 0,14 óra

Többször előfordult már, és számoltam is vele, de lehet olyan eset is, amikor nem érint mindenkit. A korábbi számításokat kiegészítve ide teszek még évi 5 órát, ami heti 0,14 órát jelent.

Gyakornok felkészülése minősítésre

A 326-osban található az előírható feladatok között, elég nyilvánvaló, hogy előírás nélkül is kötelező. Feltételezve, hogy sikeres a minősítés, ez egy életben egyszer fordul elő. Ekkor azonban nagyon sok és komoly feladatot jelent. DE! Itt sem számolok vele, mert egyrészt az egyéni előmenetelről van szó, másrészt abszurdnak tartanám a munkaidő-igény pl. 40 évre való elosztását. De feladat, és van, ezt jelzem!

Kötelező és nem kötelező minősítések

Fentebb már írtam ezekről. Mindenképpen komoly feladatot jelentenek a pedagógus számára, de nagyon nehéz, sőt lehetetlen lenne megmondani, hogy heti hány órát dolgozik ezzel pályája során.

Fizikai állapotfelmérés heti 0,32 óra

A testnevelők feladata, a 20-as rendelet ír róla részletesen. Tétélezzük fel, hogy maga a mérés testnevelés órákon történik, ez volna logikus. Ez esetben is ott van azonban a mérés előkészítése és utólagos adminisztrációja. Ez mondjuk osztályonként legalább egy óra, ha két osztályt mérnek egy évben, akkor 2 óra lesz a munkaidő-igény.

Országos mérések heti 0,22 óra

Ezeket is a 20-as rendelet írja elő. Ilyen a kompetenciamérés és az új nyelvi mérés. A mérések napja tanítási napnak minősül, a tanítási órák helyett történik, vagyis magára mérésre nem kell plusz időt számolnunk. Ugyanakkor mindenhol van egy felelőse az egyes mérések lebonyolításának, neki vannak előkészítő és szervezési feladatai, amikre évi 2 óra simán számolható. Két méréssel ez 4 óra lesz. Hozzá jön még, hogy a nyelvi mérés feladatlapjait az iskola pedagógusainak kell kijavítania, ez szintén legalább 2 órás munka osztályonként, ami megint 2 osztállyal számolva megint 4 óra. Ez tehát összesen évi 8, heti 0,22 órányi munka, amit valakinek a nevelőtestületből el kell végeznie.

Fegyelmi eljárás

A 20-as rendelet részletesen leírja, hogy hogyan kell egy ilyen eljárást lefolytatni. Mindenképpen kell hozzá egy 3 pedagógusból álló bizottság, komoly értesítési és fellebbezési határidők vannak, tanúkat, képviselőket kell meghallgatni, jegyzőkönyveket kell írni, stb. Nem túlzás azt mondani, hogy a tárgyalással együtt és attól függően egy ilyen eljárás akár 5-6 órányi munkát is jelenthet. És akár több ilyen is lehet egy tanévben. VAGY! Egy sem... És éppen ezért nem számolok ezzel a feladattal sem, csak jelzem megint, hogy ha előfordul, és bármikor előfordulhat, akkor rengeteg munkával jár!

Intézményi tanács, iskolaszék heti 0,03 óra

Hogy mik ezek, azt így a 30. oldal környékén már nem részletezem. A lényeg, hogy két olyan testület, amelynek van tagja a nevelőtestületből is, akinek ez munkát jelent. A kettő közül az előbbit kötelező létrehozni, ezért csak azzal számolok. Tétélezzük fel, hogy az intézményi tanács csak egyszer ülésezik egy évben, és az csak egy óra! Így jön ki a fenti szám, ismét abszolút minimumként, és csak a kötelezőt figyelembe véve.

Képességbontakoztató és integrációs felkészítés heti 0,11 óra

Fentebb már említettem ezt a 20-as rendeletben felbukkanó feladatot. Ott leírtam, hogy feltéve, hogy maga a tevékenység a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben történik, csak a szociális helyzet vagy fejlettség megismeréséhez, feltárásához és a tevékenység megtervezéséhez szükséges idővel számolok. Ez nyilván nem kevés feladat, a rendelet előír pl. egyéni fejlesztési tervet, háromhavonkénti ellenőrzést, értékelést... stb. Ez becslésem szerint az érintett gyerekek számától függően legalább évi 8 órányi munkát jelent. Feltéve, hogy ennek fele tanítás nélküli napon történik, marad évi 4, heti 0,11 óránk.

Igazolatlan hiányzással kapcsolatos teendők heti 0,14 óra

Mert olyan nincs, hogy nincs. Különben a 20-as rendelet sem szabályozná ennyire részletesen. Persze lehetetlen előre megmondani, hogy mennyi lesz. Lehet az utólagos statisztikák alapján becsülni, de ezek összesített számok, vagyis nem derül ki belőlük, hogy az egyes tanulók esetében hány értesítésre, konzultációra, gyermekvédelemmel közösen megalkotott intézkedési tervre volt szükség. És persze ez nem mind a pedagógus feladata, bőven ad munkát pl. az iskolatitkárnak is. Az nem túlzás, hogy a teljes nevelőtestület számára ez legalább évi 5 óra, azaz heti 0,14 óra munkát jelent. És persze nem kis felelősséget...

Van tehát külön megbízásokból eredően heti 4,75 és nem mindenki, de valaki által elvégzendő feladatokból heti 1,59 órányi feladatunk, ez összesen 6,34 óra hetente. Az Nkt. szerint az igazgató köteles a feladatokat úgy elosztani, hogy egyenletes munkaterhelést biztosítson. Megint nem tudok pontos számot megadni, hiszen nincs két egyforma létszámú testület. Fentebb egy esetben már számoltam egy elvi 40 fős testülettel, most is ezt teszem. A nem mindenki, de valaki által elvégzendő feladatokat tehát 40 egyenlő részre osztom, ami a fejenkénti heti munkaidő-igényt így 0,16 órával növeli. Jelzem, hogy ezek a feladatok akkor is ugyanígy megvolnának, ha 20 fővel számolnék, és akkor a szám duplája jönne ki!

Vagyis miután kiszámoltuk a tanítási év közben minden tanár által kötelezően ellátandó feladatok időigényét, ezt csökkentettük az elvben szabadon maradt tanítás nélküli munkanapok munkaidejével, mindent abszolút minimumon számoltunk, teljesen figyelmen kívül hagytunk minden vitatható feladatot és a nem mindenki de valaki által elvégzendő feladatokat egyenlően osztottuk el, az összes előírt feladat munkaidő-igénye így alakul:

heti min. 48,16, max. 54,16, átl. 51,16 óra

Utolsó simítások, végkövetkeztetések

Még egy számítást szeretnék elvégezni, amivel kicsit tovább árnyalható a kép. Eddig külön kezeltem a tanítási napokat és a tanítás nélküli napokat. Utóbbiakra egységesen napi 8 óra munkát számoltam, míg előbbiekre a fenti munkaidő-igény jött ki. Ezt fenn is tartom, mert az

egyes feladatokkal kapcsolatban meghatározott, hogy tanítási napon végzendőek, vagy végezhetőek tanítás nélküli napon is. Ezt figyelembe is vettem. Ha viszont ezt a különbségtételt elhagyom, és az összes munkanapra osztom el az összes feladatot, akkor kicsit másképp alakulnak a számok. Ez esetben az összes előírt feladat heti munkaidő igénye:

min. 47,16, max. 52,43, átl. 49,8 óra

Ez volt a második eset, hogy az amúgy is minimálisan számolt, és több feladatot teljesen figyelmen kívül hagyó számítás eredményét valamilyen módon csökkentettem, de még mindig bőven 40 óra felett van a minimum is!

Vagyis a helyzet az, hogy az egy tanár számára a jogszabályok által előírt feladatmennyiség még a szakszerűséget erősen megkérdőjelező minimális időigénnyel számolva is teljesíthetetlen heti 40 óra alatt. A nagy kérdés az, hogy ez az állapot hogyan állhat fenn már évek, sőt talán nem túlzás, évtizedek óta, és mi volna a megoldás? Erre most nem keresem a választ, abban azonban biztos vagyok, hogy a probléma okozója, és a lehetséges megoldás gyökere egyaránt a pénz.

Van azonban egy másik fontos következtetés, is: **Az a vélekedés, miszerint a tanárok, pedagógusok nem dolgoznak eleget, netalán nem dolgoznak heti 40 órát, és emiatt a jogszabályok nyugodtan írhatnak elő még számukra feladatokat, sőt ez szükséges is, nem állja meg a helyét.**

Még néhány nem előírt, de jellemző feladat

A módszerem miatt több esetben is elhagytam néhány feladatot, mondván, ezt nem írja elő kifejezetten jogszabály. Ezek között olyanok is vannak, amelyek meglehetősen jellemző tevékenységei a pedagógusoknak, és gyakran – bár kifejezetten nem előírt feladatok – jogszabályból vagy különösen belső szabályzatból is levezethetők. A továbbiakban ezekből is megemlítek néhányat, a számításba azonban – módszeremhez tartva magam – nem veszem be őket.

Tanulmányi kirándulás, tábor

A fentiekben sokszor említettem már, így itt nem is írok róla részletesen. Annyit csak még egyszer, hogy ez közel sem kikapcsolódás, hanem az egyik legtöbb odafigyelést igénylő, legfárasztóbb és legveszélyesebb pedagógus feladat. Jogszabály konkrétan nem írja elő, de pedagógiai programokban gyakran megjelenik, és több jogszabályi feladat, kötelesség megvalósítására alkalmas. A végrehajtáson kívül a tervezésre, szervezésre is sok idő megy el. Az adott helyzettől függően szervezéssel együtt 1-től akár 10 napig is terjedhet a rá fordított idő, de nyilván többet is el lehet képzelni.

Biztosítások szervezése

A legcsekélyebb mértékben sem feladata az intézményeknek vagy a pedagógusoknak, mégis foglalkoznak vele. Tájékoztatnak a lehetőségekről, intézik az adminisztrációt, begyűjtik a díjakat. A biztosítók kifejezetten számítanak a munkájukra, gyakran fizetnek is érte. Sok mindentől függhet, hogy ki mennyi időt tölt ilyesmivel.

Étkezéssel kapcsolatos adminisztráció

A tanulók étkeztetése az önkormányzat feladata, és nem az iskoláé, de mivel az iskolában történik, mindenki számára természetes, hogy a pedagógusok nemcsak az ebédlői felügyeletet látják el, hanem intézik az étkezéssel kapcsolatos adminisztrációt is, úgymint: igénylések összeírása, kedvezményre jogosító igazolások begyűjtése, hiányzók, lemondások adminisztrációja, csekkok kiosztása, begyűjtése. Ez heti rendszerességgel legalább 15-30 perces munka becslésem szerint. Persze biztos van, ahol meg is oldják a pedagógusok nélkül.

Fotózások

Banálisnak tűnik, mert annyira természetes, hogy naná, hogy készülnek profi iskolai fotók, tablók a gyerekekről, osztályokról, és ezek csak úgy lesznek egyszer csak... Ez is munka? Hát igen, főleg az osztályfőnököknek. Egyeztetés a fényképezéssel, fotózás megszervezése, közben felügyelet, igények felmérése, pénz beszedése, fotók kiosztása, utánrendelés, elszámolás... Alkalmanként több órányi munkát is jelenthet, nem beszélve a pénzek kezeléséről, ahol ismét egy szürke területre tévedtünk.

Önképzés

Nem konkrét feladat, de elvárás a friss szakmai felkészültség. Szakirodalom tanulmányozása, új módszerek keresése, kutatás továbbképzési lehetőségek után. Mindezt legtöbbször maga a pedagógus sem érzi munkának, ez a hivatástudatból eredő természetes tevékenysége. Egyéntől függ, hogy mennyi időt tölt ilyesmivel.

Dekoráció

Abszolút természetes, hogy a tanteremben növények, applikációk, évszaknak, ünnepnek megfelelő díszítések vannak, a lehetőségekhez mérten kellemes környezetet alakítanak ki. Nyilván ezek elkészítése, felrakása, leszedése, karbantartása is a pedagógus feladata. Persze lehet, hogy ügyes, és beveti az iskola karbantartóit, de mindenképpen dolga van vele, nem ritkán még költsége is. Hogy mennyi, az persze rajta múlik, nem előírt feladat.

Tehetséggondozó, felzárkóztató programok

A tehetséggondozás, felzárkóztatás természetesen előírt feladat, és előírás nélkül is elvárható lenne, de vannak olyan speciális programok erre, amik viszont már nem feltétlenül előírt feladatok. Olyanokra gondolok, mint pl. az Útravaló program, vagy az Arany János programok. Nagyon-nagyon leegyszerűsítve: Ezekben a pedagógus egy-egy tanuló mentora, támogatja, segíti előrehaladását. A tanuló ösztöndíjat kap, és a pedagógus is részesül díjazásban, tehát ez egy pluszpénzért végzett pluszmunka, viszont annak elég sok: Fejlesztési tervek, beszámolók, elszámolások...

Itt lehet megemlíteni a tehetségpontként működő iskolákat is, ami nyilván megint nem kötelező, de sokan csinálják, és nekik sok munkával jár.

Ökoiskola

A környezetvédelmi tevékenység, a környezettudatosság elismeréseként elnyerhető cím. Elnyerése és megtartása sok munkát jelent.

Szakértői vagy szaktanácsadói tevékenység

Hosszú lenne elmagyarázni az egészet, röviden annyit, hogy ezeket rendszerint Mesterpedagógus besorolású pedagógusok végzik. Díjazás nem jár érte, viszont az ilyen tevékenységet végző mesterpedagógusnak maximum 18 órája lehet, és egy napon nem kell bemennie az iskolába, ezeken a napokon végzi a tevékenységét. És persze Mesterpedagógus besorolásban lényegesen magasabb a fizetése. A szakértő a tanítási év 36 hetében 25-ször vethető be, a többi napja elvileg a felkészülésé. Ismerve a tanfelügyelet és a minősítés feladatmennyiségét, és az egyes eljárások határidőit, technikailag is kivitelezhetetlen, és időben sem fér bele, hogy csak ezeken a napokon végezze a munkát, vagyis vélhetően a kötetlen munkaidejében, és szabadidejében végzi majd. Továbbá egy napon nem kell bemennie, és kevesebb az órája, de a kötött munkaideje nem csökken, tehát egyéb feladatokra ugyanolyan, sőt nagyobb mértékben vethető be, mint a többiek. Vagyis nem megy be egy napon, de valójában csak 4 órával csökken a heti munkája. Ennél jóval több feladatot kap. Mondhatjuk erre is, hogy pluszmunka pluszpénzért, bár elvileg a Mesterpedagógus besorolás nem erre, hanem a szakmai előmenetel elismerésére volna hivatott.

Egyházi intézményben lelki élet

Nyilván nem számoltam ilyesmit, hiszen a többség nem ilyen intézményben dolgozik, és a jogszabályok az egyházi intézmények számára is csak lehetőségként említik. De aki egyházi intézményben dolgozik, annak nyilván vannak ilyen feladatai, és ezek sok és felelősségteljes munkát jelentenek. Ilyenek lehetnek: lelki nap, rekollekció, lelkigyakorlat gyerekeknek és/vagy pedagógusoknak, mise, istentisztelet, zárandoklat... stb. Mind nagyon idő- és munkaigényes feladat.

Szakmai szervezet, szakmai érdekképviselet

Sokan tagjai valamilyen szakmai egyesületnek, ez nyilván nem kötelező, és az ezekben való részvétel, tevékenység gyakran nem munkaidőben történik. De olyan tevékenység, ami a szakmához, a munkához kapcsolódik, és a szabadidő rovására történik. A szakszervezeti tisztség (és eleve a tagság) természetesen nem kötelező, hanem lehetőség. Órakedvezményrel jár, de előfordulhat, hogy ennél több munkával. A Nemzeti Pedagógus Karnak minden állami és önkormányzati intézményben dolgozó pedagógus automatikusan tagja, vagyis itt a tagság kötelező, de nem jár semmilyen tevékenységgel. A tisztség – ami nyilván már nem kötelező – viszont igen, és feladattól függően akár több munkanapnyi feladatot is jelenthet. Igaz, egyes tisztségekért tiszteledj is jár. Munkaidő-kedvezmény viszont nem jár érte. Érdekes, hogy a közalkalmazotti tanácsban betöltött tisztségért viszont igen, az viszont feladattal nem jár...

Belső továbbképzés, szakmai nap

A továbbképzések témánál csak a kötelező továbbképzéssel foglalkoztam. A belső továbbképzést vagy szakmai napot semmi nem írja elő az iskoláknak, de tartanak ilyeneket, és nagyon hasznosak is tudnak lenni. Részben összekapcsolhatók az értekezletekkel vagy más fent már beszámított tevékenységgel, de külön is történhetnek. Általában egy-egy tanítás nélküli munkanapot használnak fel.

Testvériskolai kapcsolat

Sok iskolának van hazai vagy külhoni testvériskolája a rendszeres kapcsolattartás, kölcsönös vendégül látás, utazás, közös programok akár a teljes nevelőtestületnek is jelenthetnek több napos munkát.

Határtalanul program

A külhoni magyar közösségekhez való utazást támogató program. Nagyon pozitív és népszerű kezdeményezés, ami viszont a pedagógusnak sok és komoly munkát jelent a pályázat megírásától kezdve az utazás megszervezésén és végigkísérésén keresztül az elszámolásig. Sok kötelező feladat megoldható vele, de maga a program nem kötelező. Összességében több napos munka.

Szervezetfejlesztés, csapatépítés

Talán furcsa, hogy azokon a munkahelyeken, ahol a közösségi jelleg, és a közösségfejlesztés ennyire hangsúlyos és fontos, ez a tevékenység nem jellemző. Az ok persze a pénz... De azért vannak ilyenek, különböző szinten és színvonalon, és persze emiatt bizonytalan, hogy az ilyesmit munkának tekinthetjük-e vagy inkább csak közös kikapcsolódásnak...

Karbantartás

Nem hogy nem előírt, elvileg ilyen nincs is. De azért mindenkinek van sztorija a családban, hogy „régén mi kifestettük az iskolát, és kész is volt, ma meg csak sír mindenki, hogy nincs pénz...” Pénz tényleg nincs, és most is előfordul, hogy a pedagógusok (persze szülőkkel, gyerekekkel együtt) rendbe teszik az iskola kertjét, lefestik a kerítést, kifestik a mellékhelyiségeket... stb. Nyilván nagyszerű közösségi élmény is, és nagyon jellemformáló. Ezen kívül pedig munka. De mondom: Ilyen amúgy nincs...

Honlap

Elvileg nem kötelező, hogy legyen ilyen, de sok jogszabály betartása, pl. különböző tájékoztatási és nyilvánossági előírások egyszerűbb, ha van. Általában van is. A szerkesztése, karban tartása, frissítése lehet a rendszergazda, vagy valamelyik vezető feladata is, de nagyon gyakran egy pedagógust bíznak meg ezzel, ki lehet találni milyen szakost...

Alapítvány

Nem kötelező, de a legtöbb iskolának van alapítványa, ez sok munkát ad, rendszerint egy vagy több pedagógusnak: az alapítvány reklámozása, támogatók keresése, a pénz felhasználása, elszámolások, jogi- és adóügyek, kuratórium...

Szülői bál

Ha már alapítványról szó esett, essen szó erről is! Az iskolának, alapítványnak szerzett támogatás leggyakoribb formája. A többségnek közösségi program és kikapcsolódás, de néhányaknak komoly munka.

Marketing

Aki nem dolgozik iskolában, annak furcsának tűnhet, de ilyen is van. Az iskolát reklámozni, hirdetni kell, terjeszteni kell a jó híret. Ez különösen ott lehet fontos, ahol több iskola verseng a gyerekek, családok kegyeiért. Az még nem elég, hogy kiváló munkát végez az iskola ezt meg is kell mutatni. Sajtómegjelenések, közösségi oldal, hirdetések, és nem utolsósorban az óvodásoknak rendezett programok jelentenek nem kevés ezzel kapcsolatos feladatot. Természetesen hivatalosa ez egyetlen iskolának sem feladata.

Biztos ki lehetne még egészíteni valamivel, ennyi jutott eszembe. Mindezeket tehát elvileg (!) nem kell csinálni, de csináljuk. Egyrészt mert lehetőségek, amikkel megvalósítható az, ami kell, másrészt mert túlélési lehetőségek, megint másrészt mert szeretjük csinálni, és megint másrészt mert nem előírás de elvárás valaki részéről.

A legutolsó szó jogán

Tanár vagyok, és az is szeretnék maradni, mert szeretem a hivatásomat. Nem szoktam panaszkodni, hogy sok a munkám, soha nem számolgom, hogy az adott napon, héten, évben mit és mennyit dolgoztam. Az iskolát mindig is közösségnek tekintetem, a munkámat pedig részvételnek a közösség életében. Ettől a szemlélettől idegen a számolgotás, és szerintem ez a helyes szemlélet. Ugyanakkor cinizmusnak tartom, ha valaki visszaél ezzel a szemlélettel, és személyemben és hivatásomban is sértve érzem magam, ha valaki a munkám mennyiségét és fontosságát kétségbe vonja.

Továbbá szakértő is vagyok, komolyan érdekel a szakmám jogi háttere, és vannak tapasztalataim a szakmai irányítás területéről. Itt pedig helye van a számoknak.

Jelen írással sem a pedagógus szakma képviselőit, sem más szakmák képviselőit nem állt szándékomban megbántani, ha ez mégis megtörtént volna, elnézésüket kérem. Tudom, hogy minden hivatás, minden szakma képviselője ugyanígy le tudná vezetni, milyen lehetetlen feladatok elé állítják a jogszabályok, miért csupán papíron létezik számára a 40 órás munkaidő. Tisztelek és becsülök minden keményen dolgozó vagy éppen munkáját kereső embert.

Nem állt szándékomban az ágazati irányítás kritizálása sem. Pontosán tudom, milyen társadalmi és politikai elvárások között kell a mindenkori irányításnak a közoktatás, köznevelés rendszerét kialakítania, formálnia, és tisztában vagyok a költségvetés, a gazdaságpolitika sokszor kegyetlennek tűnő, de sajnos szükséges szabályaival is.

Írással egyetlen politikai oldalt sem támadok vagy támogatok!

A célom mindössze az volt, hogy vázlatosan bemutassam a szakmát nem ismerőknek, a szakmát felületesen ismerőknek, a szakmát jól ismerőknek és természetesen magamnak a tanári munkát, és rávilágítsak: Ahogy más szakmák, ez sem annyi, amennyi látszik belőle.

Az előírt feladatok még egyszer összegezve csak számokkal:

I. Tanítási órák, foglalkozások, és felkészülés ezekre

- Óra, foglalkozás 26; 22; 24
- Felkészülés 15,08; 12,76; 13,92

Összesen, kerekítve: 41; 35; 38

II. Feladatok a 326/2013 Korm. rendelet alapján

- Tanulók értékelése 8,78
- Kult. és sportélet, szabadidő 0,1
- Felügyelet 1,82
- GYIV feladatok 0,5
- Eseti helyettesítés 0,76
- Ügyvitel 0,73
- Int. dokumentumok készítése 0,18
- Kapcstartás szülőkkel 0,1
- Részv. a nevt. és mk. munkájában 0,1
- Tanórának nem min. egyéb f. 0,625
- Továbbképzés 0,28

Összesen, kerekítve: 14

III. Feladatok az Nkt. köteleességlísta alapján

- Személyiségfejl. hátttere 0,32
- KBMI esetén együttműködés 0,06
- Szülő tájékoztatása 0,32

Összesen, kerekítve: 0,7

Az eddigiekkel: 55,7; 49,7; 52,7

IV. Feladatok a 20/2012 EMMI rendelet alapján

- Belső ellenőrzés 0,3
- Teljes körű egészségfejlesztés 0,3
- Lelki egészségvédelem 0,03
- Együtm. iskopszichológussal 0,03
- Tanfelügyelet 0,04

Összesen, kerekítve: 0,7

Az eddigiekkel: 56,4; 50,4; 53,4

V. Az elvileg szabadon maradó tanítás nélküli munkanapok miatti levonás

- Csökkentés -2,5

Az eddigiekkel: 54; 48; 51

VI. Külön megbízás alapján ellátandó vagy nem mindenkit érintő feladatok

- Mentor 0,75
- Munkaközösség-vezető 0,5
- Osztályfőnök 2
- Munkacsoport-vezető 1
- Tankönyvfelelős 0,5
- Intézményfejlesztés 0,08
- Szertár 0,05
- Telephelyek közötti utazás 0,5
- Ünnepség, rendezvény 0,14
- Fizikai állapot felmérés 0,32
- Országos mérések 0,22
- Int. tanács, iskolaszék 0,03
- Képességkib. és integr. felk. 0,11
- Igazolatlan hiányzás admin. 0,14

Összesen, kerekítve: 6,34

40főre elosztva: 0,16/fő

Az eddigiekkel: 54,16; 48,16; 51,16

Az összes feladat az összes munkanapra elosztva: min. 47,16, max. 52,43, átl. 49,8 óra/hét